

Instytut Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych
Polska Akademia Nauk

Sprawozdanie z działalności za rok 2020

Dyrekcja

Dyrektor IKŚiO PAN: dr hab. Teodozja I. Rzeuska

Zastępca Dyrektora IKŚiO PAN do spraw ogólnych: dr Jadwiga Iwaszczuk

Rada Naukowa IKŚiO PAN (kadencja 2019-2023)

Przewodniczący Rady Naukowej: prof. dr hab. Marek Mejer

Zastępca Przewodniczącego Rady Naukowej: dr hab. Ewa Laskowska-Kusztal, prof. IKŚiO PAN

Sekretarz Rady Naukowej: dr hab. Barbara Tkaczow, prof. IKŚiO PAN

Pozostali członkowie Rady Naukowej:

prof. dr hab. Piotr Bieliński

prof. dr hab. Krzysztof Ciałowicz

prof. dr hab. inż. Rafał Czerner

prof. dr hab. Piotr Dyczek

prof. dr hab. Bożena Iwaszkiewicz-Wronikowska

prof. dr hab. Elżbieta Jastrzębowska

prof. dr hab. Kazimierz Lewartowski

prof. dr hab. Iwona Modrzevska-Pianetti

prof. dr hab. Karol Myśliwiec

prof. dr hab. Stanisław Piłaszewicz

prof. dr hab. Jolanta Sierakowska-Dyndo

prof. dr hab. Piotr Taracha

dr hab. prof. PAN Stefan Jakobielski

dr hab. prof. PAN Janusz Karkowski

dr hab. prof. PAN Barbara Lichocka

dr hab. prof. PAN Bogdan Żurawski

dr hab. Sławomir Rzepka

dr hab. Teodozja I. Rzeuska

dr Jadwiga Iwaszczuk

dr Anetta Łyżwa-Piber

dr Henryk Meyza

Administracja:

Sekretariat

mgr Ewa Kasprzak

mgr Alicja Stych-Regmi

Stanowisko do spraw osobowych

i socjalnych

mgr Eliza Dąbrowska

Archiwista

mgr Izabela Kwiatkowska

Księgowość:

Główna Księgowa

Kinga Rokosa

Specjalista do spraw płac

Małgorzata Banaszek

Spis treści

Informacje ogólne.....	5
Źródła finansowania	7
Stan zatrudnienia	9
Postępowania w sprawie stopni naukowych.....	10
Działalność Naukowa	11
Zakład Starożytnych Kultur Egiptu i Bliskiego Wschodu.....	11
Zakład Klasycznych Kultur Śródziemnomorskich	16
Zakład Cywilizacji Islamu	21
Zakład Współczesnych Kultur Azji i Afryki	24
Zakład Nubiologii	27
Publikacje	31
Organizacja seminariów i spotkań naukowych	45
Organizacja konferencji.....	49
Wystąpienia konferencyjne pracowników Instytutu.....	50
Granty i projekty realizowane w 2020 r.....	54
Dział wydawniczy.....	60
Czasopisma Instytutu	60
Monografie Instytutu	62
Dział Dokumentacji Naukowej.....	65
Działalność popularyzacyjna	68
Organizacja wystaw.....	68
Udział w wydarzeniach popularyzacyjnych	68
Działalność edukacyjna.....	69
Szkola doktorska Anthropos Instytutów Polskiej Akademii Nauk.....	69
Orientalny Uniwersytet Trzeciego Wieku	69

Școala Anuală de egiptologie, greacă veche și orientalistică/The Annual School of Egyptology, Ancient Greek and Orientalistics	70
Działalność biblioteki	72
Biblioteka Archeologiczna	72
Biblioteka Orientalistyczna	72
Współpraca z innymi instytucjami	73
Umowy międzynarodowe.....	73
Umowy krajowe	75
Najważniejsze kierunki działań IKŚiO PAN w roku 2020	77
Umiędzynarodowienie badań.....	77
Sprofilowanie badań	78
Praca w rzeczywistości wirtualnej	79

Informacje ogólne

Przedmiotem działalności Instytutu Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych PAN są badania nad antycznymi cywilizacjami Starego Świata i nowożytnymi tej części oikumene, które wyrastają z tradycji kulturowych i religijnych odmiennych od europejskich. Instytut, powstały w 2010 r. z połączenia 2 niesamodzielnych jednostek naukowych PAN: Zakładu Archeologii Śródziemnomorskiej i Zakładu Krajów Pozaeuropejskich przejął dorobek oraz metodologię trwających od lat 60-tych ubiegłego wieku polskich badań archeologicznych w Egipcie, Sudanie, na Bliskim Wschodzie i na Cyprze, bogaty dorobek studiów językoznawczych, religioznawczych i kulturoznawczych oraz badań w zakresie socjologii rozwoju współczesnych społeczeństw krajów Azji i Afryki i politycznych przekształceń w tych krajach. Pracownicy Instytutu reprezentują różne obszary wiedzy: nauk humanistycznych, nauk społecznych, nauk ścisłych i przyrodniczych oraz nauk inżynieryjno-technicznych i różnorodne dyscypliny naukowe – archeologię, kulturę i religię, politykę i administrację, nauki o ziemi i środowisku, inżynierię lądową i transport, co odzwierciedla interdyscyplinarny charakter badań placówki.

Pion naukowo-badawczy Instytutu składa się z pięciu Zakładów: Starożytnych Kultur Egiptu i Bliskiego Wschodu, Klasycznych Kultur Śródziemnomorskich, Cywilizacji Islamu, Współczesnych Kultur Azji i Afryki oraz Nubiologii. Komórki te kontynuowały działalność naukową, organizując między innymi seminaria i odczyty. W ramach dwu zakładów od 2013 r. działały Centra Badań Bliskowschodnich i Badań nad Konfucjanizmem Współczesnym, oba centra zostały zamknięte w roku 2020. W ramach ponownej restrukturyzacji Instytutu w roku 2016 powołano cztery nowe zespoły badawcze: Ośrodek Badań nad Świątynią Egipską, Centrum Badań nad Nubią Średniowieczną, Ośrodek Badań nad Antycznym Nea Pafos oraz Centrum Badań nad Społeczeństwami Wieloetnicznymi. Kolejnych pięć Pracowni powołanych zostało w roku 2020: Pracownia Badań nad Recepcją Dziedzictwa Orientu, Pracownia Archeologii Wschodu Starożytnego, Pracownia Afryki Subsaharyjskiej, Pracownia Kultur Szlaku Jedwabnego oraz Pracownia Archeologii Islamu. Większość zatrudnień w roku 2020 związana była z realizacją nowych grantów afiliowanych przy Instytucie.

Należy zwrócić uwagę, że Instytut w ciągu ostatnich lat zgromadził największą na świecie kolekcję deltologiczną (ponad 10 tysięcy kart pocztowych) dotyczącą obszarów Egiptu, Bliskiego Wschodu i Nubii. Skatalogowanie i digitalizacja tych zbiorów oraz ich udostępnienie online jest realizowane w ramach grantu Dialog prowadzonego przez dr hab. Teodozję I. Rzeuską.

Instytut posiada unikatowe zbiory biblioteczne w skali całego kraju, szczególnie, jeśli chodzi o zbiory archeologii śródziemnomorskiej i służy całemu środowisku naukowemu, zarówno studentom jak i naukowcom. W roku 2020 w Instytucie rozpoczęła się modernizacja biblioteki ze środków MNiSW, która, zgodnie z harmonogramem, powinna być przeprowadzona do końca 2021 roku.

Od semestru jesienno 2019 roku Instytut, wraz z 8 innymi jednostkami PAN (Instytutem Archeologii i Etnologii, Instytutem Badań Literackich, Instytutem Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyńskiego, Instytutem Historii im. Tadeusza Manteuffla, Instytutem Historii Nauki im. Ludwika i Aleksandra Birkenmajerów, Instytutem Języka Polskiego, Instytutem Sławistyki oraz Instytutem Sztuki), prowadzi Szkołę Doktorską *Anthropos* i na mocy umowy corocznie wprowadza do szkoły co najmniej jednego doktoranta.

Źródła finansowania

Następujące instytucje finansowały w r. 2020 działalność Instytutu:

- Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach:
 - Dotacji na utrzymanie potencjału badawczego oraz dla młodych naukowców (działalność statutowa),
 - Dotacji na utrzymanie specjalnego urządzenia badawczego (SPUB),
 - Projektów w module Umieędzynarodowienie (3b) oraz Universalia 2.1 Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki,
 - Doskonała nauka – Wsparcie konferencji naukowych,
 - Doskonała nauka – Wsparcie monografii naukowych,
 - Projektu Dialog,
 - Inwestycji budowlanej.
- Polska Akademia Nauk w ramach wymiany bezdewizowej.
- Narodowe Centrum Nauki w ramach konkursów:
 - Beethoven Classic (1 projekt),
 - Harmonia (1 projekt),
 - Miniatura (2 projekty),
 - Opus (1 projekt),
 - Preludium (5 projektów),
 - Sonata (2 projekty),
 - Sonatina (1 projekt),
 - Sonata Bis (1 projekt),
 - Pols (1 projekt).
- Fundacja Cultivate:
 - Środki z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
 - Środki z Fundacji PZU.

Polska Akademia Nauk, podobnie do lat wcześniejszych, refinansowała bilety lotnicze dla stypendystów, udających się za granicę w ramach porozumień między PAN a innymi Akademiami Nauk nt. wymiany bezdewizowej, szczególne znaczenie mają stypendia Egipskiej Akademii Nauk i Technologii. Stypendia te jednak w dużej mierze nie zostały zrealizowane z powodu pandemii Covid-19.

Narodowe Centrum Nauki finansowało w 2020 roku 15 projektów badawczych, o ogólnej wartości 8 797 877,00 PLN, w tym jeden projekt jest w trakcie podpisywania umowy. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w roku 2020 finansowało 10 projektów na ogólną kwotę 1 936 903,00 PLN.

Związana z instytutem Fundacja Cultivate, której prezesem jest mgr Katarzyna Molga, realizowała projekt finansowania działalności upowszechniającej naukę ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, co pozwoliło na kontynuację projektu egiptologicznej bazy danych hatshepsut.iksiopan.pl oraz dofinansowanie wydania dwóch czasopism Instytutu: *Acta Asiatica Varsoviensis* oraz *Hemispheres. Studies on Cultures and Societies*. Kolejnym projektem realizowanym przez tę Fundację było „Wzbogacenie kolekcji specjalistycznych zbiorów Instytutu Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych PAN” ze środków Fundacji PZU.

Stan zatrudnienia

Instytut nadal prowadził w 2020 r. aktywną politykę kadrową. W dużej mierze jest to wynikiem uzyskiwania grantów przez pracowników Instytutu oraz osoby pragnące włączyć się poprzez uzyskane granty w program badań Instytutu.

Łączna liczba pracowników zatrudnionych do prowadzenia badań naukowych w Instytucie w roku 2020: 76 osób,

w tym:

- profesorów zwyczajnych: 3
- doktorów habilitowanych: 11
- doktorów: 34
- magistrów: 28

Nowo zatrudnieni pracownicy: 13 osób,

w tym:

do **Zakładu Starożytnych Kultur Egiptu i Bliskiego Wschodu**: dr Michele Degli Esposti, dr Maria Carmela Gatto, dr Heidi Köpp-Junk, dr Massimiliano Nuzzolo, dr Mohamed Osman, dr Christine Tsouparopoulou, mgr Marco Anzalone, mgr Ewa Sieradzka, mgr Piotr Sójka, mgr Paulina Wołodźko;

do **Zakładu Cywilizacji Islamu**: dr hab. Michał Moch, dr Urszula Iwaszczuk;

do **Zakładu Współczesnych Kultur Azji i Afryki**: dr hab. Ołena Łucyszyna.

W trakcie 2020 roku następujący pracownicy rozwiązali stosunek pracy z Instytutem:

mgr Tomasz Barański,
mgr Kacper Hanus,
mgr Agnieszka Ryś.

Postępowania w sprawie stopni naukowych

- Rada Wydziału Historycznego Uniwersytetu Warszawskiego nadała 17 czerwca 2020 r. stopień doktora mgr. Wojciechowi Ejsmondowi w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie archeologia, specjalność archeologia starożytnego Egiptu, tytuł pracy: „Gebelein During Pre- and Early Dynastic Period in Context of Other Centres”, promotor: prof. dr hab. Karol Myśliwiec.
- Rada Wydziału Orientalistycznego Uniwersytetu Warszawskiego nadała 1 czerwca 2020 r. stopień doktora mgr Edycie Wolny-Abouelwafa w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwa, tytuł pracy: „Idealny obywatel egipski — nauczanie islamu na podstawie egipskich podręczników ze szkół podstawowych w latach 2013/2014–2015/2016”, promotor: prof. dr hab. Katarzyna Pachniak.

Działalność Naukowa

Zakład Starożytnych Kultur Egiptu i Bliskiego Wschodu

Pracownicy: 36 osób

Kierownik: dr hab. Ewa Laskowska-Kusztal, prof. IKŚiO PAN

Zespół: prof. dr hab. Karol Myśliwiec, dr hab. Hieronim Kaczmarek, prof. IKŚiO PAN, dr hab. Janusz Karkowski, prof. IKŚiO PAN, dr hab. Teodozja I. Rzeuska, dr hab. Leszek Zinkow, prof. IKŚiO PAN, dr Lidia Ambroziak, dr Michele Degli Esposti, dr Monika Dolińska, dr Wojciech Ejsmond, dr Maria Carmela Gatto, dr Aleksandra Hallmann, dr Jadwiga Iwaszczuk, dr Ewa Józefowicz, dr Heidi Köpp-Junk, dr Maciej Makowski, dr Massimiliano Nuzzolo, dr Mohamed Osman, dr Joanna Popielska-Grzybowska, dr Krzysztof Radtke, dr Filip Taterka, dr Christine Tsouparopoulou, dr Zuzanna Wygnańska, mgr Marco Anzalone, mgr Marta Kaczanowicz, mgr Katarzyna Kapiec, mgr Magdalena Kazimierczak, mgr Dominika Majchrzak, mgr Katarzyna Molga, mgr Małgorzata Radomska, mgr Joanna Rądkowska, mgr Agnieszka Ryś, mgr Ewa Sieradzka, mgr Piotr Sójka, mgr Katarzyna Trzcińska, mgr Paulina Wołodźko;

w tym:

Ośrodek Badań nad Świątynią Egipską:

Kierownik: dr Jadwiga Iwaszczuk

Zespół: dr hab. Janusz Karkowski, prof. IKŚiO PAN, dr hab. Ewa Laskowska-Kusztal, prof. IKŚiO PAN, dr Monika Dolińska, dr Aleksandra Hallmann, dr Ewa Józefowicz, dr Heidi Köpp-Junk, dr Massimiliano Nuzzolo, dr Mohamed Osman, dr Filip Taterka, mgr Marco Anzalone, mgr Katarzyna Kapiec, mgr Joanna Rądkowska;

Pracownia Badań nad Recepcją Dziedzictwa Orientu:

Kierownik: dr hab. Leszek Zinkow, prof. IKŚiO PAN

Zespół: dr hab. Hieronim Kaczmarek, prof. IKŚiO PAN, dr Lidia Ambroziak, mgr Marta Kaczanowicz, mgr Piotr Sójka, mgr Katarzyna Trzcińska;

Pracownia Archeologii Wschodu Starożytnego:

Kierownik: dr Zuzanna Wygnańska

Zespół: dr Michele Degli Esposti, dr Maciej Makowski, dr Christine Tsouparopoulou, mgr Dominika Majchrzak.

Kierunki rozwoju Zakładu w roku 2020:

Plan badawczy Zakładu obejmował siedem tematów, które realizowane były przez grupy badawcze podporządkowywane sukcesywnie powoływanym pracownikom lub ośrodkom. Kontynuowano działania w kierunku zachowania wysokiego stopnia specjalizacji i unikalności realizowanych prac.

1. Najstarszy wyspecjalizowany zespół badawczy jakim jest powołany w 2016 r. Ośrodek Badań nad Świątynią Egipską został rozszerzony o realizatorów projektu NCN poświęconego świątyniom solarnym w Abu Gurob. Trwały prace nad kolejnymi tomami serii Deir el-Bahari oraz monograficznego opracowania „Topografia rytualna Teb w czasach Hatszepsut. Królewskie projekty budowlane”, których zaawansowanie gwarantuje publikację tych dzieł w 2021 roku.
2. Publikacja monografii dr Joanny Popielskiej-Grzybowskiej pt. „Everything as One. A linguistic view of the Egyptian Creator in the Pyramid Texts” uznana za najważniejsze osiągnięcie naukowe Zakładu w 2020 r., prezentuje światowej nauce prowadzone w Zakładzie badania nad tematem „Językowy obraz świata (JOS) w egiptologii. Zastosowanie metod etnolingwistyki do badań religijnych tekstów egipskich”. Jest ważnym etapem kreowania wokół tego tematu międzyzakładowej grupy badawczej wkraczającej na obszar badań interdyscyplinarnych.
3. Dla popularyzacji w Polsce kultury starożytnego Egiptu ważna będzie złożona do serii Paideia publikacja dr Joanny Popielskiej-Grzybowskiej pt. „Teksty Piramid – najstarsza egipska księga religijna wykuta w kamieniu” przygotowana w ramach tematu „Studia nad piśmiennictwem starożytnego Egiptu”.
4. Na etapie przygotowań pozostaje tworzenie sformalizowanych zespołów badawczych realizujących szeroki temat „Zabytki sztuki sakralnej i sepulkralnej, architektura i materialne świadectwa życia jako źródła poznania egipskich centrów kultowych, miast i ich nekropoli”. Planami tymi objęte są badania związane z eksploracją podporządkowanego koncesji Instytutu stanowiska Gebelein oraz prace prowadzone na stanowisku Berenike istotne poznawczo ze względu na relacje naukowe z tematyką badań Pracowni Kultur Szlaku Jedwabnego.
5. Ważnym wydarzeniem w ramach realizacji tematu Wczesne epoki cywilizacji Bliskiego Wschodu stało się powołanie w 2020 r. Pracowni Archeologii Wschodu Starożytnego, której wiodącym tematem badań będzie w roku 2021: Życie codzienne na Wschodzie Starożytnym. W realizacji programu naukowego Pracowni łączącego tradycyjne obszary badań Bliskiego Wschodu z relatywnie niedawną eksploracją Półwyspu Arabskiego powinny pomóc dwa złożone już projekty grantowe.
6. Ważną grupą badawczą funkcjonującą w Zakładzie, której przyszłe objęcie formalnymi strukturami ma głębokie uzasadnienie naukowe, jest

ukierunkowany na współpracę międzyrodowiskową, rozwijany od lat międzyzakładowy ośrodek badań ceramologicznych realizujący temat „Wykorzystanie studiów nad ceramiką dla poznania cywilizacji Śródziemnomorza i krajów ościennych”. Naukowym celem ośrodka, już realizowanym, jest między innymi kształcenie na poziomie specjalistycznym badaczy ceramiki pochodzącej z wykopalisk w Egipcie, Sudanie (Nubii), na Cyprze i na Bliskim Wschodzie.

7. Unikalny charakter w skali Polski ma przekształcenie grupy badawczej pracującej nad tematem „Recepcja dziedzictwa starożytnego Bliskiego Wschodu i Orientu” w powołaną w 2020 r. Pracownię Badań nad Recepcją Dziedzictwa Orientu. Stała się ona nie tylko realizatorem, ale również koordynatorem międzyzakładowego tematu badawczego zaplanowanego na rok 2021 w brzmieniu „Recepcja kulturowego dziedzictwa Orientu Recepcja kulturowego dziedzictwa Orientu”, który obejmuje również studia nad zbiorami deltologicznymi będącymi własnością Instytutu oraz prace nad archiwizacjami fotograficznymi.

Zakład realizował w 2020 r. następujące tematy badawcze:

1. Ośrodek Badań nad Świątynią Egipską
2. Językowy obraz świata (JOS) w egiptologii. Zastosowanie metod etnolingwistyki do badań religijnych tekstów egipskich
3. Studia nad piśmiennictwem starożytnego Egiptu
4. Zabytki sztuki sakralnej i sepulkralnej, architektura i materialne świadectwa życia jako źródła poznania egipskich centrów kultowych, miast i ich nekropoli
5. Wczesne epoki cywilizacji Bliskiego Wschodu
6. Starożytna ceramika z Egiptu i Bliskiego Wschodu jako źródło relacji społecznych, gospodarczych oraz praktyk religijnych – zadanie międzyzakładowe
7. Recepcja dziedzictwa starożytnego Bliskiego Wschodu i Orientu – zadanie międzyzakładowe

Najważniejsze osiągnięcia:

Osiągnięcia publikacyjne:

Z satysfakcją należy odnotować, że w ramach realizacji niepodejmowanego dotąd w Polsce tematu 2. „Językowy obraz świata (JOS) w egiptologii. Zastosowanie metod etnolingwistyki do badań religijnych tekstów egipskich” ukazała się w serii Travaux de l'Institut monografia dr Joanny Popielskiej-Grzybowskiej pt. „Everything as One. A linguistic view of the Egyptian Creator in the Pyramid Texts”.

Wiodące znaczenie dla postępu badań ma objęty tematem 4. „Zabytki sztuki sakralnej i sepulkralnej, architektura i materialne świadectwa życia jako źródła

poznania egipskich centrów kultowych, miast i ich nekropoli” artykuł mgr Joanny Rądkowskiej we współautorstwie z Rodneyem Astem pt. „Dedication of the blemmyan interpreter Mochosak on behalf of king Isemne”, *Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik* 215, 2020. Stanowi on istotny głos w międzynarodowej dyskusji nad funkcją portów nad Morzem Czerwonym w międzynarodowym handlu zamorskim.

Inne ważne osiągnięcia:

Do osiągnięć Ośrodka Badań nad Świątynią Egipską należy zaliczyć wyniki studiów nad barwnikami używanymi do dekoracji świątyń przeprowadzone przez Aleksandrę Hallmann i jej zespół w ramach grantu NCN, prezentowane już na forum międzynarodowym, które w Polsce zostały nominowane do konkursu „Archeologiczne odkrycie roku”.

Istotnym przedsięwzięciem naukowym związanym z realizacją tematu 6. „Wykorzystanie studiów nad ceramiką dla poznania cywilizacji Śródziemnomorza i krajów ościennych” stały się kształcące specjalistów międzyśrodkowe spotkania ceramologiczne prowadzone przez Teodozję Rzeuską w ramach seminarium „Spotkania ceramologiczne online”.

Stopnie i tytuły:

1. Wojciech Ejsmond: obrona rozprawy doktorskiej pt. „Gebelein During Pre- and Early Dynastic Period in Context of Other Centres”, promotor: prof. dr hab. Karol Myśliwiec, recenzenci: dr hab. Teodozja Rzeuska, dr hab. Agnieszka Mączyńska, zakończona nadaniem stopnia doktora 17 czerwca 2020 r.

Najważniejsze publikacje

1. Joanna Popielska-Grzybowska, *Everything as One. A linguistic view of the Egyptian Creator in the Pyramid Texts*, *Travaux de l'Institut 5*, IKŚiO PAN/Harrassowitz Verlag, Warsaw 2020
2. Rodney Ast, Joanna Rądkowska, *Dedication of the blemmyan interpreter Mochosak on behalf of king Isemne*, *Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik* 215, 2020, 147–158

Granty i dofinansowania pozyskane w 2020 r.

1. Asjut – ośrodek starożytnego handlu, Beethoven Classic 3 (NCN, 2018/31/G/HS3/03386), kierownik projektu: dr hab. Teodozja I. Rzeuska, prof. dr hab. Jochem Kahl
2. Projekt Świątyń Solarnych. Przestrzenie religijne, wzorce ideologiczne i dynamika społeczna struktury krajobrazu sakralnego w trzecim tysiącleciu

- p.n.e. w Egipcie, Sonata Bis 9 (NCN, 2019/34/E/HS3/00438), kierownik projektu: dr Massimiliano Nuzzolo
3. Formacja państwa egipskiego i zmieniający się krajobraz społeczno-przestrzenny regionu Pierwszej Katarakty Nilu w 4–3 tysiącleciu p.n.e., Pols (NCN, 2020/37/K/HS3/04097), kierownik projektu: dr Maria Carmela Gatto
 4. Utracony krajobraz przeszłości odzyskany dla współczesności. Stare pocztówki jako okno na świat dawnego Bliskiego Wschodu dostępne dzięki nowoczesnym metodom digitalizacji zbiorów archiwalnych, Dialog (MNiSW, DIALOG 0083/2019), kierownik projektu: dr hab. Teodozja I. Rzeuska
 5. Promocja polskich badań egiptologicznych na konferencji „Old Kingdom Pottery - 3rd edition”, Doskonała nauka – Wsparcie konferencji naukowych (MNiSW, DNK/SP/466987/2020), kierownik projektu: dr hab. Teodozja I. Rzeuska
 6. Topografia rytualna Teb w czasach Hatszepsut. Królewskie projekty budowlane – kontynuacja projektu, Doskonała nauka – Wsparcie monografii naukowych (MNiSW, DNM/SP/467028/2020), kierownik projektu: dr Jadwiga Iwaszczuk

Stáže podoktorskie

-

Nagrody i stypendia

1. Dr Joanna Popielska-Grzybowska, Senior Research Fellow, stypendium za osiągnięcia naukowe przyznane przez The Ancient Egypt Foundation, Wielka Brytania
2. Dr Filip Taterka, IV miejsce w konkursie im. Daniela i Michela Dezès w roku 2019/2020 za pracę doktorską z dziedziny nauk historycznych obronioną w latach 2017-2019 przyznane przez Comité Française des Sciences Historiques

Zakład Klasycznych Kultur Śródziemnomorskich

Pracownicy: 10 osób

Kierownik: dr hab. Barbara Lichocka, prof. IKŚiO PAN

Zespół: prof. dr hab. Elżbieta Jastrzębowska, dr hab. Barbara Tkaczow, prof. IKŚiO PAN, dr Edyta Marzec, dr Henryk Meyza, mgr Marta Bajtler, mgr Michalina Dzwoniarek-Konieczna, mgr Diana Mroczek, mgr Marcin Romaniuk, mgr Monika Więch (urlop macierzyński);

w tym:

Ośrodek Badań nad Antycznym Nea Pafos:

Kierownik: dr Henryk Meyza

Zespół: mgr Marta Bajtler, mgr Michalina Dzwoniarek-Konieczna, mgr Diana Mroczek, mgr Marcin Romaniuk, mgr Monika Więch.

Kierunki rozwoju Zakładu w roku 2020:

Pracownicy Zakładu Klasycznych Kultur Śródziemnomorskich przede wszystkim kontynuowali realizację tematów podjętych w latach wcześniejszych. Koncentrowali się na zagadnieniach związanych z wykopaliskami na terenie Cypru (7 osób) i Egiptu (2 osoby). Uzupełniający charakter miały badania dwóch osób w Grecji i Czarnogórze. Rezultatem tych badań są artykuły i rozdziały w monografiach zbiorowych (patrz: bibliografia).

Wobec toczących się nadal rozmów na temat warunków współpracy z Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej UW, w 2020 r. nie podejmowano nowych tematów związanych z misjami wykopaliskowymi pod auspicjami Centrum. Opóźnieniu uległo złożenie do druku trzech monografii dotyczących Nea Paphos. Są to prace dotyczące tematu 1. Antyczne miasto Nea Paphos: Willa Tezeusza – stratygrafia i ceramika (dr Henryk Meyza); Monety z wykopalisk w Nea Paphos (Maloutena), Katalog monet znalezionych w 1965-2019 (dr hab. Barbara Lichocka); Katalog rzeźby kamiennej z polskich wykopalisk w Nea Paphos (mgr Diana Mroczek). Ich opracowanie w różnym stopniu zaawansowane, powinno być zakończone w 2021 r. Realizowane były studia szczegółowe dotyczące Nea Paphos (temat 1): wybrane zagadnienia dotyczące infrastruktury (dr Henryk Meyza, mgr Marcin Romaniuk), dekoracja rezydencji (prof. dr hab. Elżbieta Jastrzębowska, mgr Diana Mroczek, dr Henryk Meyza); ocena petrograficzna rzymskich amfor (mgr Michalina Dzwoniarek-Konieczna).

Powzięto decyzję uzupełnienia monografii wieloautorskiej „Decoration of Hellenistic and Roman Buildings in Cyprus”, Travaux de l'Institut 4, o dodatkowe rozdziały,

między innymi dwóch pracowników IKSIO (dr. Henryka Meyza i mgr Michaliny Dzwoniarek-Koniecznej). Wiąże się to z dążeniem do jak najpełniejszego przedstawienia badań nad Nea Paphos prowadzonych w ramach Ośrodka Badań nad Antycznym Nea Paphos i pokazania stanu dokonań misji, w których uczestniczyli, w szczególności w okresie, gdy pracowała ona pod kierunkiem dr. Henryka Meyza. Uzupełniającym pracom musi zostać poddana dokumentacja elektroniczna Ośrodka Badań nad Antycznym Nea Paphos (dr Henryk Meyza, mgr Marta Bajtler, mgr Marcin Romaniuk). Poświęcony badaniom cypryjskim najbliższy tom *Études et Travaux* będzie okazją do zaprezentowania wyników badań realizowanych przez pracowników Instytutu.

Prace dr hab. Barbary Tkaczow, prof. IKSIO PAN dotyczące Aleksandrii (temat 2) objęły selekcję malowanych tynków do katalogu planowanego jako monografia w serii *Alexandrie*.

Konieczność zakończenia prac podjętych na Cyprze i w Egipcie we współpracy z CAŚ UW, nie wyklucza prac dotyczących tych terenów, czy innych obszarów kultury klasycznej prowadzonych w powiązaniu z wykopaliskami, ale w innym ujęciu organizacyjnym.

Z powodu pandemii nie wszystkie prace studyjne można było przeprowadzić zgodnie z planem, szczególnie te związane z konferencjami, które odwołano, na przykład, temat 6. *Miscellanea, Forma, treść i rola postaci Dobrego Pasterza w ikonografii wczesnochrześcijańskiej, wczesnobizantyjskiej i wczesnoislamskiej* (prof. dr hab. Elżbieta Jastrzębowska). Nieuzyskanie grantu NCN nie pozwoliło na rozszerzenie badań nad tematem zatytułowanym: *Cypr między Konstantynopolem a Aleksandrią: studium pochodzenia detali architektonicznych z kościołów antycznych w późnym antyku (V-VI w.)*. Częściowe wyniki włączono do artykułu, *Überlegungen zu spätantiken korinthischen Kapitellen aus Alexandria, ausgehend von neuen Funden in Marea (Ägypten)*, złożonego do redakcji *Boreas*.

Badania dotyczące Grecji (Delos) są objęte z grantem dr Edyty Marzec (temat 4).

Badania dotyczące Czarnogóry (Rhisan) ulegną zapewne zamknięciu po zakończeniu doktoratu przez mgr Martę Bajtler (temat 5).

W ramach tematu 7. Zadania międzyzakładowe prowadzono badania o zróżnicowanym profilu:

- Starożytna Aleksandria w relacjach polskich podróżników, kontynuacja (dr hab. Barbara Tkaczow);
- Wczorajsza Aleksandria na starych pocztówkach, kontynuacja, w ramach projektu „Utracony krajobraz przeszłości odzyskany dla współczesności” (dr hab. Barbara Tkaczow);
- Kampania wykopaliskowa w Saruq al-Hadid w Dubaju (UAE), pod kierunkiem dr. Karola Juchniewicza (mgr Marta Bajtler);

Zakład realizował w 2020 r. następujące tematy badawcze:

1. Antyczne miasto Nea Paphos (Cypr)
2. Starożytna Aleksandria – topografia, wystrój architektoniczny, dekoracja malarska
3. Berenike (Egipt)
4. Delos (Grecja)
5. Risan (Czarnogóra)
6. Miscellanea
7. Zadania międzyzakładowe.

Najważniejsze osiągnięcia:

1. Dr Henryk Meyza prowadził studia dotyczące stratygrafii Willi Tezeusza (temat 1). Jednocześnie uzupełnił swe badania wcześniejsze składając do druku dwa artykuły dotyczące tej rezydencji: *Development of water supply (and discharge) in the residential district of Nea Paphos*, [w:] *Nea Paphos et l'Ouest de Chypre. Archéologie et Histoire. Nea Paphos and Western Cyprus. Archaeology and History. Actes du 2e colloque sur Nea Paphos, Paphos 11-15 octobre 2017*, red. C. Balandier, D. Michaelides, E. Raptou, Mémoires, Ausonius Éditions, Bordeaux oraz *Poverty and richness of Paphian residences – problems of reconstruction of décor in structures excavated by the Polish Mission*, [w:] *Decoration of Hellenistic and Roman buildings in Cyprus*, Travaux de l'Institut 4.
2. Mgr Diana Mroczek przygotowała opracowanie katalogu rzeźb znalezionych w Nea Paphos; analiza aspektów technicznych i ikonograficznych pozwoliła na uchwycenie specyficznych cech pomniejszych kopii rzymskich dekorujących Villę Tezeusza (może i/lub innych rezydencji) w Nea Paphos (temat 1).
3. Prof. dr hab. Elżbieta Jastrzębowska dokonała interpretacji treści i formy dekoracji mozaikowej w Domu Aiona oraz jego funkcji. Badaczka wskazuje, że mogła to być siedziba rzymskiego stowarzyszenia służąca jego członkom na spotkania, bankiety i przechowywanie wspólnego mienia (temat 1).
4. Mgr Marcin Romaniuk przeprowadził analizę i interpretację znaków murarskich, z których przynajmniej część służyła zestawianiu poszczególnych elementów budowli (temat 1).
5. Mgr Marta Bajtler pracowała nad rekonstrukcją tetrastylonu w Berenike (temat 3).
6. Dr Edyta Marzec przeprowadziła analizę technologii produkcji i pochodzenia lampek z Serapeionów A i B na Delos; złożyła także artykuł (współautorka M. Kajzer) do *Bulletin de Correspondence Hellénique* (temat 4).

Stopnie i tytuły:

-

Najważniejsze publikacje

1. Barbara Tkaczow, Plateia, Pedion, "Canopic Street". Archaeological evidence of the main street in ancient Alexandria, [w:] A. Łajtar, K. Jakubiak (red.), Ex Oriente Lux. Studies in Honour of Jolanta Młynarczyk, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warsaw 2020, s. 25-34.
2. Barbara Lichocka, Un rouleau des *folles* découvert à Marea (Égypte), [w:] K. Myśliwiec, A. Ryś (red.), Crossing Time and Space. To commemorate Hanna Szymańska, Travaux de l'Institut 7, Warsaw 2020, s. 147-157.
3. Barbara Lichocka, Trois monnaies « isiaques » de Kôm el-Dikka à Alexandrie (saisons de fouilles 1963-2019), [w:] A. Łajtar, K. Jakubiak (red.), Ex Oriente Lux. Studies in Honour of Jolanta Młynarczyk, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warsaw 2020, s. 35-44.
4. Elżbieta Jastrzębowska, Capitals on the move: from Late Antiquity to 18th century Poland, [w:] K. Myśliwiec, A. Ryś (red.), Crossing Time and Space. To commemorate Hanna Szymańska, Travaux de l'Institut 7, Warsaw 2020, s. 83-95.
5. Marta Bajtler, Jar and amphora stoppers and plugs from Berenike. Distribution at the site, materials and techniques, PAM 29/1, 2020, s. 77-98.

Granty i dofinansowania pozyskane w 2020 r.

-

Stáže podoktorskie

-

Nagrody i stypendia

1. Prof. dr hab. Elżbieta Jastrzębowska, Accademia dei Lincei (wymiana naukowa z PAN), tygodniowy pobyt badawczy w Rzymie, wyjazd przełożono na 2021 r.
2. Mgr Diana Mroczek, Stypendium The Robert Anderson Research Charitable Trust (Fundacja nr 800617), dofinansowanie wyjazdu na kwerendę biblioteczną do Londynu w okresie 1 września – 1 października 2020 r. w związku z badaniami poświęconymi rzeźbom kamiennym z Nea Paphos.
3. Mgr Marta Bajtler, stypendium Fundacji z Brzezia Lanckorońskich na wyjazd studyjne do Londynu, temat: Późnoantyczne Berenike – wioska czy

metropolia? Kwerenda biblioteczna (opiekun naukowy, współkierownik misji w Berenike, prof. S.E. Sidebotham, University of Delaware.

Zakład Cywilizacji Islamu

Pracownicy: 12 osób

Zakład Cywilizacji Islamu:

p.o. Kierownika: dr hab. Stefan Jakobielski, prof. IKŚiO PAN (do 14 grudnia 2020)

Kierownik: dr hab. Michał Moch, prof. IKŚiO PAN (od 15 grudnia 2020)

Zespół: dr Natalia Bahlawan, dr Bogumiła Hall, dr Urszula Iwaszczuk, dr Karol Juchniewicz, dr Anetta Łyżwa-Piber, dr Maciej Witkowski, dr Marek Woźniak, mgr Tomasz Barański, mgr Karolina Nabożna, mgr Edyta Wolny-Abouelwafa, mgr Agata Wójcik;

w tym:

Pracownia Archeologii Islamu:

Kierownik: dr Karol Juchniewicz

Zespół: dr Urszula Iwaszczuk, dr Anetta Łyżwa-Piber, dr Maciej Witkowski

Kierunki rozwoju Zakładu w roku 2020:

Wprowadzenie w życie Ustawy 2.0 zmusiło Instytut do podjęcia istotnych zmian w profilu badań i skoncentrowaniu się na dwóch dyscyplinach: archeologii i nauce o kulturze i religii, które podlegać będą ewaluacji jednostek. Dlatego też podjęta została decyzja o likwidacji Centrum Badań Bliskowschodnich, które w roku 2020 miało tylko jednego pracownika i prowadziło badania w dyscyplinie nauki i politologii i administracji.

Jednocześnie licząca już czterech pracowników grupa archeologów badająca pozostałości archeologiczne czasów islamskich, została ujęta w formalne ramy nowo powołanej Pracowni Archeologii Islamu. W ramach działań archeologicznych w roku 2020 Instytut podpisał umowę z Saudi Commission for Tourism and National Heritage – Antiquities & Museums Sector na prowadzenie badań na stanowisku Ajnuna, jednak prace na stanowisku, z powodu pandemii Covid-19 nie zostały rozpoczęte. Na wstępne nieinwazyjne badanie stanowiska Ajnuna grant otrzymał kierownik misji dr Karol Juchniewicz. Poza badaniami nad islamem, realizowane były także zadania międzyzakładowe. Dr Maciej Witkowski kończy prace nad monografią poświęconą Górnej Kaplicy Anubisa w Świątyni Hatszepsut w Deir el-Bahari.

W roku 2020 trwały także prace nad utworzeniem pracowni dla badań kulturoznawczych i studiów nad islamem współczesnym. Prace te ukończone zostaną w roku 2021. Dwa granty poświęcone tematowi „Jemen w ruchu:

etnografia wędrówek przez wojnę i granice” (grant Miniatura oraz Sonata) prowadziła dr Bogumiła Hall. Jedna monografia została opublikowana: Edyta Wolny-Abouelwafa, *Islam and Civic Education in Egypt. Analysis of Textbooks for Islamic Upbringing*, redaktor naukowy: dr Georges Kass, POiA 8, Warsaw 2020, jedna została złożona do druku: Karolina Nabożna, *Postawy wybranych społeczeństw arabskich wobec Hitlera i Trzeciej Rzeszy*, redaktor naukowy: dr hab. Michał Moch, prof. IKŚiO PAN, Warszawa 2021.

Dla propagowania badań, dr Edyta Wolny-Abouelwafa oraz mgr Karolina Nabożna zorganizowały ogólnopolską konferencję online pn. „Tysiąc jeden arabskich miast”. Dr Edyta Wolny-Abouelwafa prowadziła także w ramach działań dydaktycznych zajęcia z j. arabskiego oraz dialektu kairskiego dla pracowników Instytutu.

Zakład realizował w 2020 r. następujące tematy badawcze:

1. Badania kontekstów ideowych, politycznych i ekonomicznych napięć społecznych w krajach Bliskiego Wschodu
2. Źródła do poznania topografii historycznej i kultury materialnej krajów Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej
3. Studia nad relacjami społecznymi, kulturowymi i ideologicznymi współczesnych państw islamskich
4. Zadania międzyzakładowe

Najważniejsze osiągnięcia:

1. Organizacja przez dr Edytę Wolny-Abouelwafa oraz mgr Karolinę Nabożną ogólnopolskiej konferencji online pn. „Tysiąc jeden arabskich miast”.
2. Otrzymanie grantu przez dr Bogumiłę Hall pt. „Jemen w ruchu: etnografia wędrówek przez wojnę i granice” (NCN, Sonata 15, 2019/35/D/HS3/00038).

Najważniejsze publikacje

1. Edyta Wolny-Abouelwafa, *Islam and Civic Education in Egypt. Analysis of Textbooks for Islamic Upbringing*, redaktor naukowy: dr Georges Kass, POiA 8, Warsaw 2020.
2. Karolina Nabożna, *Postawy wybranych społeczeństw arabskich wobec Hitlera i Trzeciej Rzeszy*, redaktor naukowy: dr hab. Michał Moch, prof. IKŚiO PAN, Warszawa 2021 (złożone do druku).

Granty i dofinansowania pozyskane w 2020 r.

1. Jemen w ruchu: etnografia wędrówek przez wojnę i granice, Sonata 15 (NCN, 2019/35/D/HS3/00038), kierownik projektu: dr Bogumiła Hall.

2. Teledetekcja satelitarna zaplecza stanowiska archeologicznego Aynunah (Arabia Saudyjska), Miniatura (NCN, 2020/04/X/HS3/02114), kierownik projektu: dr Karol Juchniewicz.

Stáže podoktorskie

-

Nagrody i stypendia

-

Zakład Współczesnych Kultur Azji i Afryki

Liczba pracowników: 10 osób

p.o. Kierownika: wakat

Zespół: dr hab. Olena Łucyszyna, dr Malwina Bakalarska, dr Patrycja Koziół, dr Mariusz Kraśniewski, dr Nicolas Levi, dr Małgorzata Wielińska-Soltwedel, dr Marek Woźniak, mgr Igor Dobrzeńcki, mgr Krzysztof Gutowski, mgr Michał Sęk

w tym:

Pracownia Badań nad Afryką Subsaharyjską

Kierownik: dr Mariusz Kraśniewski

Zespół: dr Malwina Bakalarska, dr Patrycja Koziół, mgr Igor Dobrzeńcki
(formalnie spoza pracowni)

Pracownia Kultur Szlaku Jedwabnego

Kierownik: dr Małgorzata Wielińska-Soltwedel

Zespół: dr hab. Olena Łucyszyna, dr Nicolas Levi, dr Marek Woźniak, mgr Krzysztof Gutowski

Kierunki rozwoju Zakładu w roku 2020:

W obrębie Zakładu Współczesnych Kultur Azji i Afryki również nastąpiły zmiany wynikające z wprowadzenia w życie Ustawy 2.0. Nastąpiło zamknięcie dwóch centrów: Centrum Badań nad Społeczeństwami Wieloetnicznymi oraz Centrum Badań nad Konfucjanizmem Współczesnym, które prowadziły badania niezwiązane z dyscyplinami ewaluowanymi w ramach ewaluacji jednostek naukowych i miały nieliczną kadrę badawczą. Część pracowników zdecydowała się prowadzić badania ukierunkowane na dyscyplinę nauki o kulturze i religii.

W ramach określenia nowego profilu badawczego Zakładu powstały dwie pracownie: Pracownia Badań nad Afryką Subsaharyjską oraz Pracownia Kultur Szlaku Jedwabnego.

Pracownia Badań nad Afryką Subsaharyjską w roku 2020 była w fazie formowania i tworzenia swojej tożsamości. Zainaugurowane zostały „Spotkania seminaryjne Pracowni Afryki Subsaharyjskiej”. Pracownicy Pracowni aktywnie brali udział w konferencjach.

Pracownia Kultur Szlaku Jedwabnego w roku 2020 była na etapie tworzenia własnej rozpoznawalności oraz nawiązania nieformalnej współpracy z ośrodkami krajowymi i zagranicznymi. Trwały prace nad przygotowaniem trzech monografii, których

wydanie planowane jest na rok 2021. Zorganizowany też został cykl wykładów „Wokół Szlaku Jedwabnego: I. Spotkanie kultur”.

Zakład prowadził rozległą działalność popularyzatorską, pracownicy m.in. przygotowywali artykuły popularnonaukowe, brali udział w XXIV Festiwalu Nauki w Pałacu Staszica, prowadzili wykłady, brali udział w programach telewizyjnych i radiowych.

Zakład realizował w 2020 r. następujące tematy badawcze:

1. Ośrodek Badań nad Afryką Subsaharyjską: Dialog kultur – kultury konfliktu. Przemiany społeczno-kulturowe w Afryce Subsaharyjskiej
2. Studia koreańskie: migracje
3. Badania nad społeczeństwami wieloetnicznymi – systemy polityczne power-sharing
4. Pracownia Kultur Jedwabnego Szlaku

Najważniejsze osiągnięcia:

1. Ważnym osiągnięciem Pracowni Kultur Jedwabnego Szlaku było zorganizowanie serii wykładów pn. „Wokół Szlaku Jedwabnego: I. Spotkanie kultur”, dla których udało się pozyskać światowej rangi specjalistów polskich i zagranicznych. Na wykłady te zapisało się wielu naukowców i studentów z ponad 15 jednostek naukowych. Ten cykl wykładów oraz przygotowanie informacji na stronę internetową IKŚiO (polską i angielską) przyczyniły się do zdobycia pewnej rozpoznawalności Pracowni w obrębie IKŚiO PAN, w kraju i (jeszcze w małym stopniu) za granicą.
2. Mgr Michał Sęk złożył do druku monografię „Archipelag Nierówności. Przestrzenne aspekty rozwoju w Indonezji”, redaktor naukowy: prof. dr hab. Izabella Łęcka, POiA 9, Warszawa 2020.

Najważniejsze publikacje

1. Marek Woźniak, Operating and defending Red Sea harbor centers and Eastern Desert trails in the Ptolemaic and early Roman periods: the case of Berenike, Polish Archaeology in Mediterranean 28/2, 2020, s. 389-409.
2. Marek Woźniak (wraz z J.A. Harell), When the well runs dry: climate instability and the abandonment of Early Hellenistic Berenike, [do:] Antiquity, 2021, 18 str. (złożone do druku).
3. Marek Woźniak et al., Hellenistic Berenike: Resources, Logistics and Daily Life in a Ptolemaic Fortress on the Red Sea coast of Egypt, [do:] American Journal of Archaeology, 2021, 35 str. (złożone do druku).

Granty i dofinansowania pozyskane w 2020 r.

1. Częściowe dofinansowanie publikacji dr M. Wielińskiej-Soltwedel przez Center for Gandhian and Indian Studies, Fudan University.

Stáže podoktorskie

-

Nagrody i stypendia

1. Dr hab. Ołena Łucyszyna, Nagroda (dyplom) za całokształt pracy na rzecz rozwoju Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi przyznany przez Rektor Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi.

Zakład Nubiologii

Pracownicy: 7 osób

Kierownik: dr hab. Bogdan Żurawski, prof. IKŚiO PAN

Zespół: dr hab. Stefan Jakobielski, prof. IKŚiO PAN, dr Dobiesława Bagińska, mgr Aneta Cedro, mgr Roksana Hajduga, mgr Małgorzata Korzeniowska, mgr Roman Łopaciuk

w tym:

Centrum Badań nad Nubią Średniowieczną

Kierownik: mgr Aneta Cedro

Kierunki rozwoju Zakładu w roku 2020:

Na początku roku 2020 w Zakładzie Nubiologii pracowały trzy zespoły badawcze realizujące trzy tematy ogólne (tematy wiodące). Zadania i tematy szczegółowe realizowane były indywidualnie lub przez zespoły kilku- lub nawet kilkunastoosobowe złożone z pracowników różnych instytucji naukowych. Bowiem, tylko w ten sposób zakład zatrudniający siedem osób był w stanie realizować program badań przekraczający jego możliwości kadrowe, w dodatku w ekstremalnie trudnych warunkach.

Wybuch pandemii Covid 19 dzieli rok sprawozdawczy na dwie części. W styczniu-marcu, w więc w okresie, kiedy pandemia była tylko zjawiskiem medialnym, udało się w pełni zrealizować bogaty program badań wykopaliskowych i prac konserwatorskich w Sudanie. W marcu 2020 zakończono budowę Stacji Badawczej IKŚiO PAN w Banganarti i Selib. Tylko w ciągu ostatniej kampanii Stacja wzbogaciła się o garaż, ganek, trzy pokoje gościnne, dziedziniec wewnętrzny, instalację hydrauliczną oraz maszt wraz z antenami kierunkowymi do łączności internetowej. Wybudowane zostało ujęcie wody głębinowej i sanitariaty oraz wykopane szambo. Wzmocniono również wał przeciwpowodziowy, który chroni stanowisko przed wylewami *uedów*. Staraniem misji doprowadzona została utwardzona droga aż do samego muzeum, przed którym zasadzono pięćdziesiąt drzew. W styczniu 2020 roku do muzeum w Banganarti, połączonego z budynkiem stacji, wróciły dwa malowidła zdjęte w roku 2012 ze ściany dolnego kościoła pod wezwaniem Archanioła Rafała.

Prace terenowe w Sudanie w roku 2020 podporządkowane były wymogom, jakie przed misją postawiły terminy realizacji projektu badawczego „Archanioły i szarańcza. Życie codzienne w Banganarti, centrum pielgrzymkowym nad środkowym Nilem, między VI a XVI wiekiem” (OPUS 11, 2016/21/B/HS3/03724).

To głównie z tego powodu prace w Selib ograniczyły się jedynie do rozbudowy filii Stacji Badawczej w Banganarti, aranżacji Muzeum *sakiji* i galerii ceramiki nubijskiej.

Realizacja projektu NCN nr 2016/21/B/HS3/03724 w roku 2020 przebiegała mozolnie wskutek działania siły wyższej (pandemia). Nie doszły do skutku kwerendy archiwalne w Griffith Institute (Oxford), Sudan Archive (Durham) oraz w Archivio Ugo Monereta de Villarda w Istituto Nazionale di Archeologia e Storia dell'Arte (Rzym). Trwają oczekiwania na wyniki badań DNA kości ludzkich z Banganarti (Uniwersytet w Berkeley), analiz petrograficznych ceramiki (IKŚiO PAN) szkieł oraz paciorków (Field Museum of Natural History, Chicago). Opóźnienia wynikłe z lockdownu trwają już rok, a w dwóch wypadkach nawet dłużej.

W roku 2020 został przygotowany projekt wstępny umowy o współpracy naukowej między planowaną Pracownią Archeometrii IKŚiO PAN, ulokowaną w Zakładzie Nubiologii a Wydziałem Geodezji i Kartografii Politechniki Warszawskiej.

Zakład realizował w 2020 r. następujące tematy badawcze:

1. Źródła archeologiczne do poznania kultury duchowej i materialnej Nubii starożytnej, średniowiecznej i wczesnoislamskiej
2. Nowe metody badań i dokumentacji archeologicznej
3. Polskie poznanie Sudanu
4. Zadania międzyzakładowe

Najważniejsze osiągnięcia:

- Prace terenowe Zakładu w roku 2020 poświęcone były głównie dokończeniu wykopalisk w wybranych sektorach stanowiska Banganarti i uporządkowaniu informacji archeologicznej pozyskanej w latach 2016-2020. Pozwoliło to zamknąć etap badań terenowych, będących podstawą monografii kończącej projekt „Archanioly i szarańcza”. Tym samym, badania w Selib ograniczone zostały do niezbędnego minimum. Mimo to udało się tam dokonać bodaj najważniejszego odkrycia od rozpoczęcia prac na tym stanowisku w roku 2008. W czasie prospekcji terenu osady meroickiej (Selib 2) przy użyciu georadaru (ground penetration radar, GPR) zlokalizowany został zespół świątyń meroickich, których misja poszukiwała od lat. Istnienie tych świątyń zapowiadały już wcześniej spolia meroickie w tym reliefowe bębny kolumn, bloki posadzkowe i elementy architektoniczne wtórnie użyte w konstrukcji kościoła pod wezwaniem św. Menasa na sąsiednim stanowisku Selib 1. Świątynie, bardzo wyraźnie zaznaczone na mapie anomalii zarejestrowanych przez georadar, zajmują centralną część osady, po wschodniej stronie dużej budowli pałacowo-magazynowej. Odkrycie świątyń stanowi znakomite uzupełnienie danych zawartych w ostrakonie meroickim znalezionym w Selib

- w roku 2018, który mówi m.in. o dostawach „istot policzalnych” (bydła lub niewolników?) dla świątyni lokalnych bóstw o imionach niezarejestrowanych dotąd w dokumentach kuszyckich, m.in. Yaya i Kasab (Claude Rilly, *A Meroitic Ostrakon from Selib*, raport przygotowany do publikacji w *Etudes et Travaux*).
- W Banganarti, odległym od Selib o siedem kilometrów, kontynuowano wykopaliska w klasztorze zbudowanym wokół dolnego kościoła pod wezwaniem Archanioła Rafała. Był to jeden z najwcześniejszych i najważniejszych klasztorów w Nubii. Jego eksploracja, pod późniejszą zabudową, jest bardzo utrudniona. W roku 2020 ustalony został obrys małego i dużego peribolosu otaczającego kompleks klasztorny. Prace nad wczesnym Banganarti, między VI a XI wiekiem będą kontynuowane w kolejnych latach.
 - Poziom piasku calcowego osiągnięty został w ksenodocheionie w Banganarti, pierwszej takiej budowli znanej w Nubii, ulokowanej przy wschodniej pierzei muru obronnego osady, po jego wewnętrznej stronie. W roku 2020 odkryty tam został depozyt całych naczyń (czterdzieści sztuk!), datowanych na okres od X do XII wieku. Naczynia eksponowane będą w lokalnym muzeum urządzonym tuż obok stanowiska archeologicznego.
 - W styczniu 2020 roku udało się przetransportować z Poznania do Banganarti dwa malowidła ściennie przedstawiające Zstąpienie Chrystusa do Otchłani i św. Sisinniosa zabijającego demonice Alabasdrię. Trzecie malowidło przedstawiające Theotokos orantkę, zostało w Muzeum Narodowym w Chartumie. Wszystkie trzy w roku 2012 zdjęto ze ściany dolnego kościoła pod wezwaniem Archanioła Rafała w Banganarti i przewieziono do Muzeum Archeologicznego w Poznaniu, gdzie po konserwacji wisiały na galerii do roku 2019. Obecnie stanowią ozdobę lokalnego muzeum, które otworzy podwoje dla szerszej publiczności najprawdopodobniej w roku 2022.
 - W dziedzinie metodyki i metodologii badań archeologicznych ważnym osiągnięciem sezonu Banganarti & Selib 2020 było wdrożenie skanera ręcznego typu SLAMTEC Mapper model M1M1 do tworzenia planów pomieszczeń trudnodostępnych, niedoświetlonych, np. grobów komorowych. Zastosowanie zminiaturyzowanych narzędzi pomiarowych pozyskujących dane przestrzenne bez konieczności oświetlania obiektu wydatnie przyspieszyło proces eksploracji i dokumentacji stanowiska. Mgr inż. Roman Łopaciuk kontynuował również prace nad autorską metodą budowy modeli 3D w oparciu o lotnicze zdjęcia niskopułapowe. W ścisłym reżimie geodezyjnym przy zastosowaniu metod fotogrametrycznych podnosi to czytelność oraz jakość dokumentacji archeologicznej, przy oczywistym przyspieszeniu całego procesu. Należy wspomnieć, iż instrukcja zastosowania powyższych metod została w sposób przejrzysty przekazana zespołowi, który obecnie z powodzeniem wykorzystuje dobrodziejstwa technologii na co dzień stosowanych w geodezji i innych dziedzinach nauki.
 - Archiwum cyfrowe Zakładu Nubiologii w roku 2020 wzbogaciło się o dwadzieścia godzin filmów nakręconych przy użyciu drona nad

najważniejszymi stanowiskami archeologicznymi Sudanu. Wykorzystując UAV pozyskano dane w formie spozycjonowanych zdjęć, nadających się do budowy modeli oraz ortofotomap, następujących stanowisk: Naga; Musawwarat es-Sufra; Meroe (Bedżrawija) miasto i świątynie; Meroe (Bedżrawija) piramidy (oba cmentarze); Ghazali, klasztor; Ghazali, refugium; Dżebel Barkal, piramidy; Dżebel Barkal, świątynia Amona; Stara Dongola; Banganarti; Selib; Ed-Deiga i Tangasi. Ta unikatowa dokumentacja uzupełnia ogromną kolekcję aerofotograficzną gromadzoną od roku 1985. W zbiorach Zakładu Nubiologii znajduje się m.in. film nakręcony w czasie słynnej wyprawy hr. Alfreda Potockiego nad Nil Biały w roku 1924, archiwalne zdjęcia lotnicze sudańskich stanowisk archeologicznych z lat trzydziestych XX wieku oraz robione z pokładu samolotów agrolotniczych i latawców w latach 1984-2015.

Najważniejsze publikacje

1. Marta Osypińska & Bogdan Żurawski, Pork for pilgrims: livestock breeding and meat consumption at medieval Banganarti, Nubia, *Antiquity Journal* 94/373, 2020, s. 164-178. DOI: <https://doi.org/10.15184/aqy.2019.235>.
2. Bogdan Żurawski, The Topography of Power in Medieval Nubia, [w:] G. Emberling, B. Williams (red.), *The Oxford Handbook of Ancient Nubia*, Oxford University Press 2020, s. 807-828.
3. Aneta Cedro [razem z: E. Czyżewska-Zalewska], Group X - Oil Lamps, [w:] M. El-Tayeb (red.), *Early Makuria Research Project. El-Zuma cemetery: t. 2. The Pottery*, Brill, Lejda 2020, s. 65-66, 263-265.

Granty i dofinansowania pozyskane w 2020 r.

-

Stáže podoktorskie

-

Nagrody i stypendia

-

Publikacje

Artykuły w czasopismach z wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

1. Bajtler Marta, Jar and amphora stoppers and plugs from Berenike. Distribution at the site, materials and techniques, *Polish Archaeology in the Mediterranean* 29/1, 2020, s. 87-108.
2. Dobrzeniecki Igor, Cultural Consociationalism in Kenya: the Institution and its Functioning, *Hemispheres. Studies on Cultures and Societies* 35, 2020, s. 61-77.
3. Ejsmond Wojciech, [z: J.M. Chyla, P. Witkowski, D.F. Wieczorek, D. Takács, A. Ostasz, E. Ostasz, L. Tambs, S. Buławka, V. Oeters, F.F. Abdelhay], Gebelein Archaeological Project 2019: Pathyris and the cemeteries in East Gebelein and the chert survey in West Gebelein, *Polish Archaeology in the Mediterranean* 28/2, 2019 (ukazał się w 2020), s. 227-250.
4. Ejsmond Wojciech [z: A. Skalec, J.M. Chyla], The Northern Necropolis of Gebelein in Light of Old and Current Fieldwork, *Journal of Egyptian Archaeology* 106 (1-2), 2020, s. 105-122.
5. Gutowski Krzysztof, Centre and Periphery in the Hymns of Atharvaveda. Analysis of Image Schemas in Ancient Magic-religious Text, *Acta Asiatica Varsoviensia* 33, 2020, s. 61-80.
6. Józefowicz Ewa, The West Wall of the Portico of Obelisks in Hatshepsut's Temple in 2018 and 2019: conservation and studies, *Polish Archaeology in the Mediterranean* 28/2, 2019 (ukazał się w 2020), s. 343-357.
7. Józefowicz Ewa, Ramesside Inscriptions and Preparatory Sketches in the Western Wall of Portico of Obelisks of Hatshepsut's Temple at Deir el-Bahari, *Études et Travaux XXXIII*, 2020, s. 107-119.
8. Kaczmarek Hieronim, Polish Middle Eastern Travels until the End of the 19th Century: Current Research, *Perspektywy kultury. Kwartalnik poświęcony problemom badawczym, metodologicznym i dydaktycznym kulturoznawstwa*, 2020, s. 115-134.
9. Kazimierczak Magdalena [z: K. Grzyb], Distribution of the pottery coffins and ceramic vessels within the Early Dynastic graves from Tell el-Murra cemetery, *Ägypten und Levante* 30, 2020, s. 415-444.
10. Levi Nicolas, The Legalism Thought in the North Korean Ideology, *Hemispheres. Studies on Cultures and Societies* 35, 2020, s. 79-90.
11. Levi Nicolas, North Korean orphans in Polish Belles-lettres and literature: An overview, *Acta Asiatica Varsoviensia* 33, 2020, s. 43-61.

-
12. Levi Nicolas [z: K. Weber], The role of foreign media and data transfer devices in changing the views of the Democratic People's Republic of Korea's citizens, *Athenaeum. Polskie Studia Politologiczne*, 67, 2020, s. 72-83.
 13. Lichocka Barbara, Coins from the site of Marina el-Alamein: an overview of recent and some earlier finds, *Polish Archaeology in Mediterranean* 28/2, 2019 (ukazał się w 2020), s. 125-140.
 14. Makowski Maciej, Third-millennium BC clay figurines from Tell Djassa el Gharbi, Tell Abu Hafur and Tell Rad Shaqrah (Syria), *Ägypten und Levante* XXX, 2020, s. 461-482.
 15. Radtke Krzysztof, Square grids in the tomb of Akhethotep. Questions and doubts, *Études et Travaux* XXXI, 2020, s. 163-178.
 16. Radtke Krzysztof, Application of hypothetical square grids to the analysis of proportions of seated human figures in the Old Kingdom relief, *Ägypten und Levante* XXX, 2020, s. 534-545.
 17. Rądkowska Joanna, Dedication of the Blemmyan interpreter on Mochosak on behalf of king Isemne, *Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik* 215, 2020, s. 147-158.
 18. Ryś Agnieszka, Grinding tools at the Third Intermediate Period Tell el-Retaba – a preliminary analysis, *Ägypten und Levante* XXIX, 2019 (ukazał się w 2020), s. 78-87.
 19. Ryś Agnieszka [z: Ł. Jarmużek, S. Rzepka], Tell el-Retaba 2017. Third Intermediate Period Settlement, *Ägypten und Levante* XXIX, 2019 (ukazał się w 2020), s. 52-77.
 20. Ryś Agnieszka [z: Ł. Jarmużek, R. Rzepka], Tell el-Retaba in the 1st millennium BC. Results of the Polish-Slovak Archaeological Mission, season 2019, *Ägypten und Levante* XXX, 2020, s. 119-156.
 21. Ryś Agnieszka [z: Ł. Jarmużek, R. Rzepka, A. Wodzińska], Two houses from the Third Intermediate Period settlement at Tell el-Retaba – a case study of activity-area analysis, *Polish Archaeology in the Mediterranean* 29/2, 2020, s. 139-176.
 22. Taterka Filip, Księga I Biblioteki historycznej Diodora Sycylijskiego w polskim przekładzie, *Meander*, 75, 2020, s. 163-197.
 23. Taterka Filip, Odpowiedź na recenzję przekładu fragmentów Manetona, *Meander* 75, 2020, s. 213-217.
 24. Taterka Filip, The Secretary Bird of Deir el-Bahari: Another Piece to the Puzzle of the Location of the Land of Punt, *Revue d'égyptologie* 69, 2019, s. 231-249.
 25. Trzcińska Katarzyna [z: A. Wodzińska], Pigeon pots' from Tell el-Retaba, *Ägypten und Levante* XXX, s. 203-217.
 26. Woźniak Marek, Operating and defending Red Sea harbor centers and Eastern Desert trails in the Ptolemaic and early Roman periods: the case of Berenike, *Polish Archaeology in Mediterranean* 28/2, 2019 (ukazał się w 2020), s. 389-409.

27. Zahinirejad Mahnaz, Cultural ties between Iran and India: Exploring the Role of Islam, *Hemispheres. Studies on Cultures and Societies* 35, 2020, s. 49-60.
28. Żurawski Bogdan [z: M. Osypińska], Pork for pilgrims: livestock breeding and meat consumption at medieval Baganarti, Nubia, *Antiquity* 94 (373), 2020, s. 164-178.

**Artykuły w czasopismach recenzowanych, nie wymienionych
w aktualnym wykazie czasopism punktowanych MNiSW**

1. Nuzzolo Massimiliano, La pierre de Palerme et les fragments associés. Nouvelles découvertes sur les plus anciennes annales royales égyptiennes, *Bulletin de la Société française d'égyptologie* 202 (Octobre 2019 – février 2020), s. 55-78.
2. Popielska-Grzybowska Joanna, As serpentes vindas do Médio Oriente nos Textos das Pirâmides. Reflexão sobre as relações egípcias-orientais nos textos religiosos mais antigos, *Trabajos de Egiptologia/Papers on Ancient Egypt* 10-11, Tenerife - Islas Canarias 2019-2020, s. 1-11.
3. Zinkow Leszek, Muzeum Champolliona w Figeac, *Nowy Filomata* XXIV/1, 2020, s. 55-62.

**Monografie lub rozdziały w monografiach wydanych w wydawnictwach
wymienionych w aktualnym wykazie czasopism punktowanych Ministra
Nauki i Szkolnictwa Wyższego**

1. Bakalarska Malwina, Rola szkoleń międzykulturowych w procesie internacjonalizacji polskich uczelni wyższych, [w:] K. Górak-Sosnowska, K. Kacperczyk (red.), *Umędzynarodowienie szkolnictwa wyższego. Stragedie, wyzwania i dobre praktyki*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2020, s. 69-86.
2. Bakalarska Malwina, Studenci z państw afrykańskich na globalnym rynku usług edukacyjnych. Szanse i wyzwania dla Polski, [w:] K. Górak-Sosnowska, K. Kacperczyk (red.), *Umędzynarodowienie szkolnictwa wyższego. Strategie, wyzwania i dobre praktyki*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2020, s. 255-268.
3. Cedro Aneta, Group X - Oil Lamps, [w:] Ewa Czyżewska-Zalewska with contribution by Aneto Cedro, *Early Makuria Research Project. El-Zuma cemetery: Vol. 2. The pottery*, Brill, Leiden 2020, s. 65-66, 263-265, 313.
4. Jastrzębowska Elżbieta, *Itinerarium Słowackiego po Ziemi Świętej: addenda et corrigenda archaeologico-historica*, [w:] M. Kalinowska, E. Kiślak, Z. Przychodniak (red.), *Raptularz wschodni Juliusza Słowackiego Edycja – studia – komentarze*, tom III. *Studia i interpretacje, Artes Liberales UW, DiG*,

- Centrum Pol.-Ros. Dialogu i Porozumienia, UMK Toruń, Warszawa 2019, s. 279-313.
5. Jastrzębowska Elżbieta, Early Byzantine painted face of Jesus Christ from Ptolemais, [w:] S. Turlej, M. Stachura, B. Jołoczek, A. Izdebski (red.), *Byzantina et Slavica. Studies in Honour of Professor Maciej Salamon*, Towarzystwo Wydawnicze Historia Iagellonica, Kraków 2019, s. 167-176.
 6. Kaczmarek Hieronim, Bliskowschodnie podróże Mikołaja Krzysztofa Radziwiłła „Sierotki” i inne szkice, L. Zinkow (red.), *Paidea II*, IKŚiO PAN, Warszawa 2020, 266 str.
 7. Kapiiec Katarzyna, The motif of building activity in the speeches of Amun-Kamutef from the Southern Room of Amun in the temple of Hatshepsut at Deir el-Bahari, [w:] M.H. Trindade Lopes, J. Popielska-Grzybowska, J. Iwaszczuk, R.G. Gurgel Pereira (red.), *Ancient Egypt 2017. Perspectives of Research*, Travaux de l'Institut 6, IKŚiO PAN/Harrassowitz Verlag, Warsaw-Wiesbaden 2020, s. 101-110.
 8. Kozieł Patrycja, Jedna historia – wiele pamięci. Doświadczenie wojny domowej w Nigerii w utworze 'Roses and Bullets' Akachi Adimory-Ezeigbo, [w:] N. Greniewska, A. Lesiczka (red.), *Między Wschodem a Zachodem między Północą a Południem 4*, Campidoglio, Warszawa 2020, s. 7-25.
 9. Laskowska-Kusztal Ewa, Nouvelles réflexions sur le sanctuaire d'Imhotep et d'Amenhotep fils de Hapou à Deir el-Bahari, [w:] K. Myśliwiec, A. Ryś (red.), *Crossing Time and Space. To Commemorate Hanna Szymańska*, Travaux de l'Institut 7, IKŚiO PAN/Harrassowitz Verlag, Warsaw-Wiesbaden 2020, s. 139-146.
 10. Laskowska-Kusztal Ewa, Tightrope dancing. Research on religious building decorations on Ptolemaic-Roman Elephantine, [w:] S.C. Dirksen, L.S. Krastel (red.), *Epigraphy through five millenia*, SDAIK 43, Harrassowitz Verlag, Wiesbaden 2020, s. 195-210.
 11. Lichocka Barbara, Un Rouleau des folles découvert à Marea (Égypte), [w:] K. Myśliwiec, A. Ryś (red.), *Crossing Time and Space. To commemorate Hanna Szymańska*, Travaux de l'Institut 7, IKŚiO PAN/Harrassowitz Verlag, Warsaw-Wiesbaden 2020, s. 147-157.
 12. Lichocka Barbara, Trois monnaies « isiaques » de Kôm el-Dikka à Alexandrie (saisons de fouilles 1963-2019), [w:] A. Łajtar, K. Jakubiak (red.), *Ex oriente Lux. Studies in Honour of Jolanta Młynarczyk*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2020, s. 35-44.
 13. Myśliwiec Karol, In the Shadow of Djoser's Pyramid. Research of Polish archaeologists in Saqqara, Wydawnictwo Peter Lang, Berlin, 2020, 475 str.
 14. Myśliwiec Karol, The "forgotten" Tell Atrib, [w:] K. Myśliwiec, A. Ryś (red.), *Crossing Time and Space. To commemorate Hanna Szymańska*, Travaux de l'Institut 7, IKŚiO PAN/Harrassowitz Verlag, Warsaw-Wiesbaden 2020, s. 167-179.

15. Myśliwiec Karol, Was there a sanctuary of Osiris in the ex-quarry west of the Djoser funerary complex?, [w:] A.R. Warfe, J.C.R. Gill, C.R. Hamilton, A.I. Pettman, D.A. Stewart (red.), *Dust, Demons and Pots. Studies in Honour of Colin A. Hope*, Peeters, Leuven-Paris-Bristol, CT, 2020, s. 545-556.
16. Popielska-Grzybowska Joanna, Everything as One. A linguistic view of the Egyptian Creator in the Pyramid Texts, *Travaux de l'Institut 5*, IKŚiO PAN/Harrassowitz Verlag, Warszawa-Wiesbaden 2020, 400 str.
17. Taterka Filip, Przez morze do Ziemi Boga: Egipskie wyprawy do krainy Punt i ich znaczenie w religii i ideologii władzy kraju faraonów, IKŚiO PAN, Warszawa 2020, 597 str.
18. Tkaczow Barbara, Plateia, Pedion, "Canopic Street". Archaeological Evidence of the main street in ancient Alexandria, [w:] A. Łajtar, K. Jakubiak (red.), *Ex oriente Lux. Studies in Honour of Jolanta Młynarczyk*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2020, s. 25-34.
19. Wielińska-Soltwedel Małgorzata, Buddyjskie gramatyki sanskrytu, [w:] M. Mejor (red.), *W kręgu literatury i myśli buddyjskiej*, Elipsa, Warszawa 2020, s. 207-232.
20. Żurawski Bogdan, The Topography of Power in Medieval Nubia, [w:] G. Emberling, B. Williams (red.), *The Oxford Handbook of Ancient Nubia*, Oxford University Press, Oxford 2020, s. 807-828.

Monografie lub rozdziały w monografiach wydanych w wydawnictwach nie wymienionych w aktualnym wykazie czasopism punktowanych Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

1. Kozieł Patrycja, Ta'aliki, [w:] I. Bala, K. Imam (red.), *Corona Blues. A Bilingual Collection of Poems on Coronavirus*, Whetstone Publishers, Kano-Nigeria 2020, s. 105-106.
2. Kozieł Patrycja, Obraz działalności instytucji i stowarzyszeń literackich w Ghanie w świetle polityki kulturalnej, [w:] L. Buchalik, J. Różański (red.), *Ex Africa semper aliquid novi*, t. V, Muzeum Miejskie w Żorach, Polskie Towarzystwo Afrykanistyczne, Żory, s. 184-197.
3. Kraśniewski Mariusz, Educational aspects of Hausa oral literature on the example of the Water of Ladi, [w:] Y.A. Adamu (red.), *Bayero University Press*, Kano 2020, s. 260-275.
4. Kraśniewski Mariusz, Foreword, [w:] K. Imam (red.), *Songs for Bukar Usman*, Whetstone, Kano 2020, s. 17-20.
5. Łucyszyna Ołena, Індуїзму міфологія [Hinduizmu mitologia], [w:] A. Aristowa (red.), *Велика українська енциклопедія [Wielka Ukraińska Encyklopedia]*, Державна наукова установа «Енциклопедичне видавництво» [Państwowa Instytucja Naukowa „Wydawnictwo Encyklopedyczne”], Kijów 2020, 28 str.

6. Łucyszyna Ołena, Індуїзму космологія [Hinduizmu kosmologia], [w:] A. Aristowa (red.), Велика українська енциклопедія [Wielka Ukraińska Encyklopedia], Державна наукова установа «Енциклопедичне видавництво» [Państwowa Instytucja Naukowa „Wydawnictwo Encyklopedyczne”], Kijów 2020, 5 str.
7. Łucyszyna Ołena, Аюрведа [Āyurveda, Ajurweda], [w:] A. Aristowa (red.), Велика українська енциклопедія [Wielka Ukraińska Encyklopedia], Державна наукова установа «Енциклопедичне видавництво» [Państwowa Instytucja Naukowa „Wydawnictwo Encyklopedyczne”], Kijów 2020, 2 str.
8. Myśliwiec Karol, Once more about Hellenistic coroplasty from Lower Egypt, [w:] T.A. Bács, A. Bollók, T. Vida (red.), Across the Mediterranean – along the Nile. Studies in Egyptology, Nubiology and Late Antiquity Dedicated to László Török on the occasion of his 75th Birthday, Hungarian Academy of Sciences, Museum of Fine Arts, Budapest 2018, s. 515-532.
9. Myśliwiec Karol, The uraeus as a dating criterion, [w:] J. Kamrin, M. Bárta, S. Ikram, M. Lehner, M. Megahed (red.), Guardian of Ancient Egypt: Essays in Honor of Zahi Hawass, Prague Charles University, Faculty of Arts, s. 1043-1058.
10. Nuzzolo Massimiliano, The Unpublished False Door of Iti in the Egyptian Museum, Cairo (CG 57192): The First Mention of Osiris?, [w:] J. Kamrin, M. Bárta, S. Ikram, M. Lehner, M. Megahed (red.), Guardian of Ancient Egypt: Essays in Honor of Zahi Hawass, Prague Charles University, Faculty of Arts, s. 1077-1103.
11. Popielska-Grzybowska Joanna, Conceptualisation of the notion of soul in the ancient Egyptian Pyramid Texts, [w:] J. Jurewicz, E. Małowska, D. Pazio-Wlazłowska (red.), The Soul in the Axiosphere from an Intercultural Perspective, vol. 2, Cambridge Scholars Publishing, Newcastle upon Tyne 2020, s. 188-212.

Pozostałe publikacje naukowe

1. Bajtler Marta [z: K. Trusz], Searching for the Port of Ancient Rhizon. Past Research and Future Perspectives, [w:] Conference: 'Under the Mediterranean'. The Honor Frost Foundation Conference on Mediterranean Maritime Archaeology 20th – 23rd October 2017. Short Report Series, 2020, 8 str., <https://honorfrostfoundation.org/publications/short-reports/under-the-mediterranean/>.
2. Hallmann Aleksandra, Études épigraphiques. Karnak – Sanctuaires Osiriens, Bulletin archéologique des Écoles françaises à l'étranger, 2020, <https://doi.org/10.4000/baefe.1136>.
3. Laskowska-Kusztal Ewa, Editorial, Etudes et Travaux 33, Warszawa 2020, s. 7-13.

Prace popularno-naukowe

1. Bakalarska Malwina, Cudzoziemcy na polskim rynku pracy – czas na poważne zmiany, Ośrodek Dialogu i Analiz ThinkTank, publikacja online, styczeń 2020, <https://think-tank.pl/cudzoziemcy-na-polskim-ryнку-pracy-czas-na-powazne-zmiany/>.
2. Bakalarska Malwina, Słodko-kwaśny biznes po chińsku, Ośrodek Dialogu i Analiz ThinkThank, publikacja online, luty 2020, <https://think-tank.pl/slodko-kwasny-biznes-po-chinski/>.
3. Ejsmond Wojciech, Natural Pyramids, Ancient Egypt 120, 2020, s. 22-27.
4. Ejsmond Wojciech, Jak budowano piramidy?, Archeologia Żywa 2, 2020, s. 32-39.
5. Kapiiec Katarzyna, Erasures of Hatshepsut's Depictions in the Context of the Southern Room of Amun in the Temple of Hatshepsut at Deir el-Bahari, Luxor Times, s. 34-43.
6. Kraśniewski Mariusz, Folktale in the World of Digital Media pt. 1, The Guardian, 08 March 2020, Guardian Newspaper Limited, Lagos 2020, <https://guardian.ng/art/folktale-in-the-world-of-digital-media-part-1/>.
7. Kraśniewski Mariusz, Folktale in the World of Digital Media, pt. 2, The Guardian, 15 March 2020, Guardian Newspapers Limited, Lagos 2020, <https://guardian.ng/art/folktale-in-the-world-of-digital-media-part-2/>.

Redakcja naukowa monografii

1. Jakobielski Stefan [z: M. Łaptaś] (red.), Nubia Christiana II, Wydawnictwo Naukowe UKSW, 144 str.
2. Laskowska-Kusztal Ewa (red.): Popielska-Grzybowska Joanna, Everything as One. A linguistic view of the Egyptian Creator in the Pyramid Texts, Travaux de l'Institut 5, IKŚiO PAN/Harrasowitz Verlag, Warsaw-Wiesbaden 2020.
3. Myśliwiec Karol, Ryś Agnieszka (red.), Crossing Time and Space. To commemorate Hanna Szymańska, Travaux de l'Institut 7, IKŚiO PAN/Harrasowitz Verlag, Warsaw-Wiesbaden 2020, 336 str.
4. Trindade Lopes Maria H., Popielska-Grzybowska Joanna, Iwaszczuk Jadwiga, Gurgel Pereira Ronaldo G. (red.), Ancient Egypt 2017. Perspectives of Research, Travaux de l'Institut 6, IKŚiO PAN/Harrasowitz Verlag, Warsaw-Wiesbaden 2020, 336 str.
5. Zinkow Leszek (red.): Kaczmarek Hieronim, Bliskowschodnie podróże Mikołaja Krzysztofa Radziwiłła „Sierotki” i inne szkice, Paideia II, IKŚiO PAN, Warszawa 2020, 266 str.

Złożone do druku

1. Bagińska Dobiesława, Egyptian Wine Amphorae in Nubia from 3rd century AD to 9th century AD, [do:] Gdańsk Archaeological Museum African Reports 12, 20 str.
2. Bagińska Dobiesława [z: G. Emberling, K. Rose, R. Redding, T. Skuldbi, G. Tucker], Urbanism in the Ancient Nile Valley: The Heartland of Ancient Kush (Sudan), Ceramics and AMS date, [do:] Cambridge Archaeological Journal, 3 str.
3. Bahlawan Natalia, Flexibilities and constraints of confessionalism – contextual factors and dynamics of the power-sharing system in Lebanon, [do:] Studia Religioznika, 18 str.
4. Bahlawan Natalia, The Crisis of Confessionalism – Lebanon between tradition and modernity [do:] Etnografia. Praktyki, teorie, doświadczenia, 14 str.
5. Cedro Aneta, Forts in post-Meroitic Upper Nubia (Sudan), [do:] K. MacDonald (red.), Azania-Archaeological Research in Africa, British Institute in Eastern Africa, 25 str.
6. Dolińska Monika [z: E. Jęczmienowski, M. Korzeniowska, W. Krzemień, M. Muszyńska, A. Reiche, A. Sulikowska-Bełczowska], My i oni. Sztuka starożytna w Muzeum Narodowym w Warszawie. We and Those before Us. Ancient Art in the National Museum in Warsaw, A. Sulikowska-Bełczowska (red.), Muzeum Narodowe w Warszawie, Warszawa 2020.
7. Dzwoniarek-Konieczna Michalina, A Petrographic Analysis of the Israel Museum Coin Mold (appendix do artykułu B. Lichocka, A Coin Mold from the Israel Museum Collection: Ancient Original for Casting Fakes or a Modern Fake for 'Ancient' Casts?), [do:] D.T. Ariel (red.), Israel Numismatic Research, The Israel Numismatic Society, 6 str. + figury.
8. Dzwoniarek-Konieczna Michalina, Some petrographic remarks about stone building materials in Nea Paphos, [do:] H. Meyza (red.), Decoration of Hellenistic and Roman Buildings in Cyprus, Travaux de l'Institut 4, IKŚiO PAN/Harrassowitz Verlag, Warsaw, 4 str. + figury.
9. Ejsmond Wojciech [z: A. Skalec, J. Chyla], The Topography of the Town of Pathyris in the Light of the Current Research, [do:] M. Capasso, P. Davoli (red.) Proceedings of the 29th International Congress of Papyrology, Lecce, 28th July-3rd August 2019, Lecce, 17 str.
10. Ejsmond Wojciech [z: O. Rochecouste, P. Witkowski, T. Kuronuma], Two early figurines from Gebelein, [do:] Archeo-Nil, 7 str.
11. Ejsmond Wojciech [z: O. Rochecouste, T. Kuronuma, P. Witkowski], Gebelein Archaeological Project 2019, Autumn Season. Northern Necropolis and Temple Complex, [do:] Polish Archaeology in the Mediterranean, 14 str.
12. Ejsmond Wojciech, [z: M. Ożarek-Szilke, M. Jaworski, S. Szilke], A Pregnant Ancient Egyptian Mummy from the 1st Century BC, [do:] Journal of Archaeological Science, 19 str.

-
13. Glinicka Małgorzata, Tłumaczenie z języka greckiego na język polski: [fragm. 75] „ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΒΑΚΩΝ” [w:] Εμμανουήλ Ροῦθς, ΑΠΑΝΤΑ, τέταρτος τόμος 1891-1893, Φιλολογική ἐπιμέλεια ΑΛΚΗΣ ΑΓΓΕΛΟΥ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ - 1, Αθήνα 1981, s. 60-63.
 14. Gutowski Krzysztof, Analiza kognitywna fragmentu Dżajminija-brahmany I, 9-10. Agnihotra uwalniająca Ofiarnika od zła, [do:] J. Jurewicz (red.), Orientaliści kognitywnie, t. 2, Elipsa, 18 str.
 15. Hajduga Roksana, Sudanese Revolution – History of Women Activism, [do:] DOTAWO: A Journal of Nubian Studies, 9 str.
 16. Hallamann Aleksandra, Negotiated identity of Kushite kings visualized in Osirian chapels in Karnak, [do:] M. Millet, F. Payraudeau, V. Rondot, P. Tallet (red.), Proceedings of the “14th International Congress of Nubian Studies” Paris, September 10-14th, 2018.
 17. Iwaszczuk Jadwiga, Beautiful Feast of Djeser-Djeseru. Part 1. North wing of the east wall of the Upper Courtyard of the temple of Hatshepsut at Deir el-Bahari, Deir el-Bahari, IKŚiO PAN/Harrassowitz Verlag, Warsaw 2021, 440 str., 102 plansze, ilustracje w tekście.
 18. Jakobielski Stefan, X wiek w malarstwie katedry w Faras, IKŚiO PAN, Paideia, Warszawa, 140 str.
 19. Jakobielski Stefan, Jak było w Faras, [do:] A. Sulikowska, S. Jakobielski (red.), Katedra w piaskach pustyni, Wydawnictwo Muzeum Narodowego w Warszawie.
 20. Jastrzębowska Elżbieta, Überlegungen zu spätantiken korinthischen Kapitellen aus Alexandria ausgehend von neuen Funden in Marea (Äg.), [do:] Boreas Münsterische Beiträge zur Archäologie 38, 2020 (2021), 25 str.
 21. Jastrzębowska Elżbieta, Artysta na wojnie. Dlaczego Wojciech Jastrzębowski nie objął profesury ani w Krakowie, ani w Wilnie, [do:] Akta II Konferencji na 100 lecie Niepodległości 6-7.12.2018 pt. Szkolnictwo artystyczne w Polsce Odrodzonej w ASP w Warszawie, 15 str.
 22. Kaczanowicz Marta, Religious Topography of West Thebes in the Late Period – The Role of Reused Private Tombs, [do:] Journal of Ancient Egyptian Interconnections, 14 str.
 23. Kaczanowicz Marta, Agatha Christie. Archeologia na tropie zbrodni, [do:] Archeologia Żywa, 8 str.
 24. Kaczmarek Hieronim, Lista polskich pielgrzymów i podróżników na Bliskim Wschodzie (Palestyna, Syria, Egipt, Turcja, Mezopotamia) (1147-1914), [do:] A.S. Nalborczyk (red.), Transfer kultury arabskiej w dziejach Polski, t. VI, Dialog, 149 str.
 25. Kaczmarek Hieronim, Bliski Wschód w oczach polskich pielgrzymów i turystów XVI–XIX wieku, [do:] A.S. Nalborczyk (red.), Transfer kultury arabskiej w dziejach Polski, t. VI, Dialog, 32 str.
 26. Kapiiec Katarzyna, The Role of Amunet in the Reign of Hatshepsut, [do:] M. Ayad (red.) Women in Ancient Egypt: Current Research and Historical Trends, American University in Cairo Press, 20 str.

-
27. Kapiiec Katarzyna, Amunet of Thebes – The Development of the Cult of the Feminine Counterpart of Amun in in the New Kingdom, [do:] J. Koek (red.), Mehen Essays over het oude Egypte, 21 str.
 28. Kozieł Patrycja, The Concept of Reflexivity and Hausa Cultural Component in Short Story a Private Experience by Chimamanda Ngozi Adichie, [do:] A. Mu'azu (red.), Hausa within Chadic Studies in the 21st Century in Honour of Professor Nina Pawlak, Bayero University Kano, 15 str.
 29. Kraśniewski Mariusz, Culture in the times of plague. Folklore, comic books, education and promotion as a response to the lockdown in Nigeria, [do:] O.O. Ngwoke, O.O. Otu, S. Anurudu (red.), Festschrift in Honour of Prof. Nkem Okoh, 26 str.
 30. Laskowska-Kusztal Ewa, Comprehending text – appreciating image. Text and image synergy in research on the remains of the Ptolemaic and Roman Elephantine sacral buildings and the Ptolemaic temple of Mandulis in Kalabsha, [do:] H. Beinlich (red.), Tempeltagung 2020 "Synergy and Divergence: On the relationship of image and text in Egyptian temples", 20 str.
 31. Laskowska-Kusztal Ewa, Report from work conducted on Elephantine from 8th to 15th March 2020, [do:] Annales du Service des Antiquités de l'Égypte, 3 str.
 32. Levi Nicolas, The Chinese Diaspora in North Korea: selected aspects, [do:] Journal of Overseas Chinese, 13 str.
 33. Levi Nicolas, North Korea and Poland: A cultural approach to bilateral presence, [do:] European Journal of Korean Studies, 16 str.
 34. Levi Nicolas, Présence nord-coréenne à Pékin: étude de cas, [do:] Rocznik Orientalistyczny, 17 str.
 35. Levi Nicolas [z: K. Weber], Jeńcy japońscy i koreańscy w niewoli ZSRR po zakończeniu II wojny światowej, Łambinocki Rocznik Muzealny, 2020, 31 str.
 36. Lichocka Barbara, A Coin Mold from the Israel Museum Collection: Ancient Original for Casting Fakes or a Modern Fake for 'Ancient' Casts?, [do:] D.T. Ariel (red.) Israel Numismatic Research, The Israel Numismatic Society, Jerozolima, 17 str. + 2 plansze.
 37. Łucyszyna Ołena, Semantics of the Word pūruṣa in the ṛgveda as a Source of Understanding a Human Being in Indian Thought, [do:] Journal of Indo-European Studies, 64 str.
 38. Marzec Edyta [z: M. Kajzer], The Hellenistic ceramic oil lamps from Sarapieia A and B of Delos, [do:] Bulletin de Correspondance Hellénique.
 39. Majchrzak Dominika, Some thoughts on the foot motif from the Iron Age south-eastern Arabian Peninsula, in reference to small finds assemblage from Saruq al-Hadid, Dubai, United Arab Emirates, [do:] A. Jamieson (red.), Ancient Near Eastern Studies, Peeters Publishers, 16 str. + ilustracje.
 40. Meyza Henryk (red.), Decoration of Hellenistic and Roman Buildings in Cyprus, Travaux de l'Institut des cultures méditerranéennes et orientales de l'Académie polonaise des sciences 4, IKŚiO PAN/Harrassowitz Verlag, Warsaw.

-
41. Meyza Henryk, Poverty and richness of Paphian residences – problems of reconstruction of décor in structures excavated by the Polish Mission, [do:] H. Meyza (red.), *Decoration of Hellenistic and Roman Buildings in Cyprus*, Travaux de l'Institut 4, IKŚiO PAN/Harrassowitz Verlag, Warsaw.
 42. Meyza Henryk, Development of water supply (and discharge) in the residential district of Nea Paphos, [do:] *Nea Paphos and Western Cyprus, New Archaeological and Historical Perspectives*, Cl. Balandier, D. Michaelides, E. Raptou (red.), Ausonius Editions, Pessac, Université Bordeaux Montaigne.
 43. Myśliwiec Karol, Portret faraona: między naturą i propagandą, [do:] *Rocznika Muzeum Narodowego w Warszawie*, 55 str.
 44. Karolina Nabozna, Postawy wybranych społeczeństw arabskich wobec Hitlera i Trzeciej Rzeszy, redaktor naukowy: dr hab. Michał Moch, prof. IKŚiO PAN, Warszawa 2021, 197 str.
 45. Nuzzolo Massimiliano, The Appearance of Osiris. A case of royal patronage or a bot-tom-up process?, [do:] S. Ikram, M. Franci and I. Morfini (red.), *Re-Thinking Osiris. Studies on Osiris figure throughout the history*, Firenze: University press, Firenze 2021, s. 103-139.
 46. Nuzzolo Massimiliano et al., The Sun temple of Niuserra in Abu Ghurab: report of the season 2018-19, [do:] *Newsletter Centro Interdipartimentale di Servizi per l'Archeologia* 11, 2021, 35 str.
 47. Nuzzolo Massimiliano, Osman Mohamed [razem z: Piquette K., Krejčí J.], *Royal Annals of Ancient Egypt. Recent research and new discoveries on the Palermo Stone and the associated fragments*, [do:] M. Nuzzolo, J. Krejčí (red.), *Rise and development of solar cult and architecture in ancient Egypt*, Harrassowitz, 2020, 27 str. + ilustracje.
 48. Osman Mohamed, B561: a Mammisi Temple at Jebel Barkal, updated archaeological and architectural data, [do:] *MAMMISIS OF EGYPT 1st Colloquium Cairo, 27-28 March 2019*, Institut français d'archéologie orientale, Le Caire 2020.
 49. Osman Mohamed [razem z J. Kahl], The Desert Route of Darb el Arba'in at Asyut, [do:] Jochem Kahl & Andrea Kilian (red.), *Asyut - The capital that never was. Material culture and cultural centre (The Asyut Project)*, Wiesbaden 2020.
 50. Popielska-Grzybowska Joanna, Teksty Pyramid – najstarsza egipska księga religijna wykuta w kamieniu, E. Laskowska-Kusztal (red.), *Paideia*, Warszawa 2021, 231 str. + ilustracje.
 51. Popielska-Grzybowska Joanna, The Past intermingled with the Present – a dialogue between the writer and the reader through ages, [do:] R.G. Tatomir (red.), *East-West Multitopic Dialogue. Bridging the divide. individual, peoples, cultures, traditions, mind sets, societies through ages*, "Hyperion" University of Bucharest, Bukareszt, 21 str.
 52. Radtke Krzysztof, The Iconography of Pharaoh's Face in The Eighteenth Dynasty Relief – Metric Analysis, Travaux de l'Institut, IKŚiO PAN/Harrassowitz Verlag, Warsaw 2021, 330 str.

-
53. Taterka Filip, I Have to Put It on My Wall!': The Function of 'Historical' Reliefs in the Temple of Hatshepsut at Deir el-Bahari, [do:] A.I. Fernández Pichel (red.), *Of Gods and Men. Research on Egyptian Temple from the New Kingdom to the Greco-Roman Period*, Universidad Alcalá de Henares, 48 str.
 54. Taterka Filip, An Uncanny Inscription from Hatshepsut's Punt Portico Mentioning Royal Elephant Hunt, [do:] *Revue d'égyptologie*, 24 str.
 55. Taterka Filip, Hidden in Plain Sight, or Where to Look for the Mysterious Land of Bia-Punt, [do:] *Chronique d'égypte*, 23 str.
 56. Taterka Filip, Mysterious Wooden Objects Represented in the Punt Portico in the Temple of Hatshepsut at Deir el-Bahari, [do:] *Zeitschrift für Ägyptische Sprache und Altertumskunde*, 14 str.
 57. Taterka Filip, The Egyptian Voyage of Germanicus: An Egyptological Perspective, [do:] A. Ziółkowski, P. Sawiński (red.), *Germanicus*, 28 str.
 58. Wesołowska Monika, Kabirowie, L. Zinkow (red.), *Paideia*, IKŚiO PAN, 158 str. + ilustracje
 59. Wielińska-Soltwedel Małgorzata, Mythical stories about the beginnings of some grammatical schools in India, [do:] *Wratislaviensium Studia Classica*, 29 str.
 60. Witkowski Maciej, Mamluk necropolis As-Sahara – Qarafa on the oldest maps of Cairo, [do:] K. Juchniewicz, A. Łyżwa-Piber, M.G. Witkowski (red.), *1001 Arab Cities*, 17 str.
 61. Wolny-Abouelwafa Edyta, Teaching of the Islamic Religion in Egyptian Governmental Primary Schools in Relation to the Challenges Facing the Country, [do:] *Świat islamu w perspektywie badań arabistycznych I politologicznych. Historia i współczesność, Przegląd orientalistyczny – wydanie specjalne*, 16 str.
 62. Wolny-Abouelwafa Edyta, The Al-Kabīr Awī series as instrument to diagnose cultural discrepancies in contemporary Egyptian society and their resolution via consensus and assimilation, [do:] *Przegląd Orientalistyczny*, 18 str.
 63. Wolny-Abouelwafa Edyta, The way women are portrayed in the Egyptian TV series Al-Kabīr Awī, [do:] M. Woźniak-Bobińska (red.), *Bliski Wschód w świecie: historia, polityka, kultura, Katedra Bliskiego Wschodu i Północnej Afryki UŁ*, 15 str.
 64. Wolny-Abouelwafa Edyta, Taḥyā Maṣr songs and their message... messages?, [do:] *Rocznik orientalistyczny*, 27 str.
 65. Wolny-Abouelwafa Edyta, Islamic and Civic Education in Egypt. Analysis of Textbooks for Islamic Upbringing, G. Kass (red.), *Prace Orientalistyczne i Afrykanistyczne*, IKŚiO PAN, 302 str.
 66. Woźniak Marek, Melting Indian crucible steel: experimental reconstruction of traditional production technologies, [do:] *Polish Archaeology in Mediterranean* 29, 2021, 20 str.
 67. Woźniak Marek, Berenice – why there; environmental, economic and logistic conditions of the location of the Hellenistic city/base, [do:] C. Durant, J. Marchand, B. Redon (red.), *Proceedings of the 9 Red Sea Conference*;

- Networked Spaces; The spatiality of networks in the Red Sea and the Western Indian Ocean, *Maison de l'Orient et de la Mediterranee* Jean Pouilloux, 19 str.
68. Woźniak Marek, When the well runs dry: climate instability and the abandonment of Early Hellenistic Berenike, [do:] *Antiquity*, 18 str.
69. Woźniak Marek, Hellenistic Berenike: Resources, Logistics and Daily Life in a Ptolemaic Fortress on the Red Sea coast of Egypt, [do:] *American Journal of Archaeology*, 35 str.
70. Wygnańska Zuzanna, Report on the beads from seasons 2007-2016 from Tell Fadous-Kfarabida, [do:] *BAAL: Bulletin d'archéologie et d'architecture libanaises*, 10 str. + ilustracje.
71. Wygnańska Zuzanna, The Iron Age beads and pendants from Area R in Qurayyah, Saudi Arabia, [do:] *ATLAL: Journal of Saudi Arabian Archaeology*, Ministry of Education for Antiquities and Museums, 23 str. + ilustracje.
72. Wygnańska Zuzanna [z: H. Genz, A. Damick et al.], Excavations at Tell Fadous-Kfarabida: Preliminary Report on the 2016 Season of Excavations: Excavations in Area II, [do:] *BAAL: Bulletin d'archéologie et d'architecture libanaises*, 9 str.
73. Zahirinejad Mahnaz, Islamic Leadership and Nationalism: An Implication on Iraq and India Relations, [do:] *Journal of Indian Politics*, 16 str.
74. Zinkow Leszek, Egipskie grobowce na polskich cmentarzach. Rekonesans, [do:] *Cmentarz – dziedzictwo materialne i duchowe*, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, 0,5 arkusza.
75. Zinkow Leszek, Twentieth-Century Egyptomania in Poland in the Context of Eastern Europe, [do:] (red.), *The Tutankhamun Century. Egyptomania 1922-2022*, Paris - London - New York, 1,5 arkusza + ilustracje.
76. Zinkow Leszek, Egypt in the Early 20th Century in the Light of Newspaper Essays of Tadeusz Smoleński, [do:] *Perspektywy Kultury*, 0,5 arkusza.
77. Zinkow Leszek, Transfer kultury arabskiej w dziejach Polski – recenzja, [do:] *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis / Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia*, 5 str.
78. Zinkow Leszek, Muzułmanie w Krakowie, [do:] *Encyklopedia Krakowa*, PWN, Kraków-Warszawa, 3 str.
79. Zinkow Leszek, Dwa polskie opisy Muzeów w Bulaq i Gizie, F. Taterka (red.), *Itinera Orientalia*, IKŚiO PAN, Warszawa, 6,5 arkusza.
80. Żurawski Bogdan, Makuria deserta, some observations on the changing pattern of desert trails in the western Bayuda and its impact on the history of the region, [do:] H. Paner, A. Obłuski, M. Masojć (red.), *Bayuda and its Neighbours. The Archaeology of the Bayuda Desert. Second International Bayuda Conference*, Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej UW, 29 str.
81. Żurawski Bogdan, Christianity. Nubian, [do:] A.L. Boozer (red.), *The Encyclopedia of Ancient History: Asia and Africa*, Wiley Online Library (John Wiley & Sons, Inc.), Hoboken, New Jersey, 12 str.

82. Żurawski Bogdan, Christian and Islamic Nubia, 543-1820, [do:] C. Carpenter (red.), Oxford Research Encyclopedia of African History, Oxford University Press, Oxford, 65 str.

Organizacja seminariów i spotkań naukowych

Seminaria orientalistyczne IKŚiO PAN

liczba wystąpień: 3
prowadzący: dr Nicolas Levi

Wystąpienia:

28 stycznia 2020 r.
dr Nicolas Levi, Mniejszość chińska w Korei Północnej

11 lutego 2020 r.
mgr Edyta Wolny-Abouelwafa, Idealny obywatel egipski – nauczanie islamu na podstawie egipskich podręczników ze szkół podstawowych w latach 2013/2014–2015/2016

3 marca 2020 r.
mgr Michał Sęk, Konflikty religijne, rozwód i decentralizacja w Indonezji

Z powodu trwającej pandemii COVID-19 od połowy marca 2020 r. spotkania seminaryjne zostały zawieszone.

Seminarium ceramologiczne (online)

liczba wystąpień: 21
prowadzący: dr hab. Teodozja Rzeuska

Wystąpienia:

28 września 2020 r.
mgr Katarzyna Molga, Prezentacja ceramiki szklawionej z Asjut
mgr Magdalena Kazimierczak, Prezentacja technik formowania naczyń rozpoznanych w materiale ceramicznym z Tell el-Murra (Egipt)

5 października 2020 r.
mgr Ewa Czyżewska-Zalewska (CAŚ UW), „Mobilność” garncarza – prezentacja na podstawie badań etnograficznych współczesnych warsztatów ceramicznych

12 października 2020 r.
mgr Katarzyna Molga, Techniki szklawienia naczyń

19 października 2020 r.

mgr Marta Bajtler, Prezentacja stanu badań nad korkami ceramicznymi do amfor z basenu Morza Adriatyckiego z III w. p.n.e. – I w. n.e.

26 października 2020 r.

mgr Katarzyna Molga, Egipska ceramika z dekoracją sgraffito datowana na okres mamelucki

mgr Paulina Wołodźko, Sacrum versus profanum w kontekście ceramiki

2 listopada 2020 r.

mgr Aneta Cedro, Typy dekoracji naczyń ceramicznych

mgr Magdalena Kazimierczak, Sacrum versus profanum w kontekście ceramiki

9 listopada 2020 r.

mgr Ewa Czyżewska-Zalewska (CAŚ UW), Warsztaty garncarskie, produkcja naczyń – prezentacja ceramiki z El-Zuma, El-Detti i Tanqasi (Sudan)

mgr Aneta Cedro, Etnograficzne obserwacje z warsztatów w miejscowościach Dżabarona, Rumi Bakri oraz Debba (Sudan)

16 listopada 2020 r.

mgr Aneta Cedro, Typy warsztatów garncarskich według Sandera van der Leeuw'a

dr Anetta Łyżwa-Piber, Garncarki ze wsi Dżabarona (Sudan) – siostry Aisza i Suad Abd Ar-Rasul, ich domowe warsztaty i wyroby garncarskie

23 listopada 2020 r.

mgr Ewa Sieradzka, Amfory z Kartaginy – Typologia

mgr Marta Bajtler, Typologia amfor Heinricha Dressela

30 listopada 2020 r.

dr Anetta Łyżwa-Piber, Warsztat garncarski w miasteczku al-Qasr w egipskiej Oazie Dachla i inne obserwacje etnograficzne dotyczące użycia gliny

mgr Magdalena Kazimierczak, Egipskie proto- i wczesnodynastyczne dzbany na wino

7 grudnia 2020 r.

mgr Paulina Wołodźko, Rytuały przejścia według Arnolda van Gennepa i Victora Turnera

14 grudnia 2020 r.

mgr Ewa Czyżewska-Zalewska (CAŚ UW), Paleniska, piece garncarskie i charakterystyka wypału naczyń

mgr Ewa Sieradzka, Budowa naczynia, cechy pierwszo i drugorzędne

21 grudnia 2020 r.

mgr Ewa Czyżewska-Zalewska (CAŚ UW), Typologia według Carli M. Sinopoli

Otwarte zebrania naukowe Pracowni Badań nad Recepcją Dziedzictwa Orientu (online)

liczba wystąpień: 3

prowadzący: dr hab. Leszek Zinkow, prof. PAN

Wystąpienia:

17 listopada 2020 r.

dr. hab. Hieronim Kaczmarek, Wschowa i Leszno: wczesne ośrodki polskich badań nad starożytnym Egiptem

1 grudnia 2020 r.

dr. hab. Leszek Zinkow, Historia i archeologia starożytnego Wschodu na łamach prasy polskiej XIX i XX w.

15 grudnia 2020 r.

mgr Marta Kaczanowicz, Archeologiczne (i polskie) wątki w życiorysach Agathy Christie i Maxa Mallowana

Cykl wykładów „Wokół Szlaku Jedwabnego: I. Spotkanie kultur” (online)

liczba wystąpień: 2

prowadzący: dr Małgorzata Wielińska-Soltwedel

Wystąpienia:

27 listopada 2020 r.

prof. dr. hab. Marka Mejor, Szlak Jedwabny: na skrzyżowaniu kultur

18 grudnia 2020 r.

prof. dr hab. Moniki Zin, Buddyjskie malowidła ściennie z rejonu Kuča na Północnym Jedwabnym Szlaku

Spotkania seminaryjne Pracowni Afryki Subsaharyjskiej (online)

liczba wystąpień: 1

prowadzący: dr Mariusz Kraśniewski

Wystąpienie:

15 grudnia 2020 r.

dr Patrycja Kozieł, Afro-Brazylijczycy w Nigerii – współczesne praktyki społeczne
a pamięć kulturowa

Seminaria dla doktorantów „Metodologia badań nad starożytnością” (online)

liczba spotkań: 5

prowadzący: dr Filip Taterka

Spotkania:

18 listopada 2020 r.

Rodzaje źródeł w badaniach nad starożytnością

25 listopada 2020 r.

Nauka jako wyjście z jaskini

2 grudnia 2020 r.

Problem imputacji kulturowej

9 grudnia 2020 r.

Język w badaniach nad starożytnością

16 grudnia 2020 r.

Problem przyczyny i skutku

Ponadto w IKŚiO PAN odbywały się:

- zajęcia z języka arabskiego, jedna grupa, prowadzone przez dr Edytę Wolny-Abouelwafa
- zajęcia z dialektu egipskiego (kairskiego), dwie grupy, prowadzone przez dr Edytę Wolny-Abouelwafa
- zajęcia z języka hindi, jedna grupa, prowadzone przez mgr. Krzysztofa Gutowskiego

Organizacja konferencji

Konferencje międzynarodowe

The International Conference Gods & Humans in Ancient Egypt. Current Research & Multidisciplinary Approaches. First International Egyptological Conference in Romania, 25-26 września 2020 r. (online)

organizator: dr Renata Tatomir, "Hyperion" University of Bucharest, Rumunia;
dr Joanna Popielska-Grzybowska, IKŚiO PAN
liczba wystąpień: 28

Konferencje krajowe

Recepcja dawnego Orientu. Stan i perspektywy badań; Pałac Staszica, Warszawa, 26 lutego 2020 r.

organizator: dr hab. Leszek Zinkow, IKŚiO PAN
liczba wystąpień: 9

Tysiąc jeden arabskich miast, 28 października 2020 r. (online)

organizator: mgr Karolina Nabożna, dr Edyta Wolny-Abouelwafa, IKŚiO PAN
liczba wystąpień: 10

Konferencja pn. „Dzień Kobiet sprzed wieków”, organizowana przez dr Ewę Józefowicz i dr. Filipa Taterkę, planowana na dzień 12 marca 2020 r. została przełożona z powodu wybuchu pandemii Covid-19, nowy termin nie został ustalony. W ramach konferencji planowanych było 9 wystąpień.

Wystąpienia konferencyjne pracowników Instytutu

1. Bajtler Marta, „Tam, gdzie krzyżują się drogi – tetrastylon w Berenike”, konferencja: „Badania w Berenike w 2020”, Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej UW, online, 8 października 2020 r.
2. Bakalarska Malwina, „Wyzwania współczesnych miast afrykańskich”, konferencja: „Globalne problemy”, Wydział Geografii i Studiów Regionalnych UW, Warszawa, 16 stycznia 2020 r.
3. Bakalarska Malwina, „Kształtowanie wizerunku kontynentu afrykańskiego w wyobraźni masowej i jego wpływ na negatywną selekcję informacji”, konferencja: „Znaczenie analizy informacji w XXI wieku”, Instytut Nauk o Bezpieczeństwie w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej (PWSZ) w Gnieźnie, online, 1 grudnia 2020 r.
4. Ejsmond Wojciech, „„Archeologia” toponimów regionu Gebelein”, konferencja: „Tysiąc jeden arabskich miast, IKŚiO PAN, online, 28 października 2020 r.
5. Gutowski Krzysztof, „Vedic Space, Power and Ritual. Cognitive and Evolutionary Sciences of Religion and Archaeo-oriental Studies in the Reconstruction of Cultural Conflicts of the Vedic Period”, konferencja: „9th International Conference: New Horizons in Oriental Studies”, Uniwersytet Warszawski/Polska Akademia Nauk, online, 8 grudnia 2020 r.
6. Hajduga Roksana, „Sudanese Women in Revolutionary Art”, konferencja: „Nubia Fest 2020”, Nubia Initiative/Nubian Studies, online, 17 września 2020 r.
7. Hallmann Aleksandra, „Blue Colour in the Decorative Programme of the Kushite Chapel of Osiris Neb-anekh/Pa-wesheb-ia in Karnak”, konferencja: „The Colour Blue in Ancient Egypt and Sudan. Interdisciplinary workshop”, University of Copenhagen, Kopenhaga, Dania, 3 marca 2020 r.
8. Iwaszczuk Jadwiga (wraz z Maksymem Mackiewiczem), „A slightly different approach to the documentation of relief decoration at the temple of Hatshepsut in Deir el-Bahari, Egypt”, konferencja: „26th EAA Annual Meeting of the European Association of Archaeologists”, European Association of Archaeologists, online, 28 sierpnia 2020 r.
9. Jastrzębowska Elżbieta, „Aleksandryjskie kapitele z Wielkiej Bazyliki w Marei i ich poza-egipskie analogie”, konferencja: „Marea” ad Aegyptum: nowe badania (sezon 2019)”, Instytut Archeologii UW/Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej UW, online, 7 września 2020 r.
10. Kaczanowicz Marta, „Reusing the sacred. Perception of tomb reuse in first millennium BCE Thebes”, konferencja: „Keeping Archaeology Together - International Online Conference 2020”, Ośrodek Badań nad Antykem Europy Południowo-Wschodniej UW, online, 25 czerwca 2020 r.
11. Kaczanowicz Marta, „Tombs of the Theban Hills – Their Reuse and Significance in the Late Period”, konferencja: „The Society for the Study of Egyptian

- Antiquities/La Société pour l'Étude de l'Égypte Ancienne 2020 Scholars' Colloquium", online, 8 listopada 2020 r.
12. Kaczmarek Hieronim, „Polskie podróżnictwo bliskowschodnie do końca XIX wieku – stan badań”, konferencja: „Recepcja Dawnego Orientu – stan i perspektywy badań”, Instytut Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych PAN, Warszawa, 26 lutego 2020 r.
 13. Kapiiec Katarzyna, „Missing Wall Decoration from the Southern Room of Amun in the Temple of Hatshepsut at Deir el-Bahari”, konferencja: „British Egyptology Congress 5”, Egypt Exploration Society/University of Durham, online, 13 października 2020 r.
 14. Kozieł Patrycja, „The Presence of Hausa Language and Cultural Commentary in the Contemporary Literature of Nigerian Diaspora. The Case Study of C. Ngozi Adichie's and N. Okorafor's Works”, konferencja: „International Conference on Hausa within Chadic Studies in 21st Century 2020”, Centre of Research in Nigerian Languages, Translation and Folklore, Bayero University Kano, Kano, Nigeria, 8 stycznia 2020 r.
 15. Kozieł Patrycja, „The future we want futurystyczna wizja zrównoważonego rozwoju Nigerii”, konferencja: „Globalne Południe”, Interdyscyplinarne Koło Naukowe Ochrony Przyrody/Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa, 21 lutego 2020 r.
 16. Kozieł Patrycja, „Afrofuturyzm jako dyskurs przyszłości. Rola pisarek w dekolonizacji wyobrażeń o Nigerii”, konferencja: „Afryka w językach – języki w Afryce”, Wydział Humanistyczny UWM w Olsztynie, online, 23 czerwca 2020 r.
 17. Kozieł Patrycja, „Literackie Black Lives Matter według Chimamandy Ngozi Adichie, czyli nigeryjsko amerykański głos na rzecz równości”, konferencja: „244 lata wolności – nierówności społeczne w USA”, Center For American Studies, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, online, 25 lipca 2020 r.
 18. Levi Nicolas, dyskusja w panelu: „Dynamic International Relations on Korean Peninsula”, konferencja: „Korean Global Forum for Peace. Peace and Prosperity on the Korean peninsula: Past, Present and the Future”, Koreański Instytut ds. Zjednoczenia, online, 9 września 2020 r.
 19. Łyżwa-Piber Anetta, Majchrzak Dominika, „Brytyjska wizja Egiptu – źródła inspiracji oraz miejsca bliskie Anglikom w kolekcji żołnierzy Królewskich Sił Powietrznych (RAF-u) z lat 1942-1943”, webinarium: „Społeczeństwo Egiptu XX i XXI wieku – różne aspekty i perspektywy”, konferencja: „VII Międzynarodowy Kongres Azjatycki”, Towarzystwo Azji i Pacyfiku/Miasto Toruń/Województwo Kujawsko-Pomorskie/Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu/Fundacja Wspierania Współpracy Międzynarodowej im. prof. Czesława Mojsiewicza/torun.direct Centrum Wsparcia Biznesu w Toruniu, online, 27 listopada 2020 r.

-
20. Łyżwa-Piber Anetta, Majchrzak Dominika, „Orient utracony: obrazki z życia codziennego miast arabskich w obiektywie żołnierzy Królewskich Sił Powietrznych (RAF-u) w latach 1942-1943”, konferencja: „Tysiąc jeden arabskich miast”, Instytut Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych PAN, online, 28 października 2020 r.
 21. Nabożna Karolina, Sytuacja społeczno-polityczna Egiptu w czasie II wojny światowej i okresie powojennym, webinarium: „Społeczeństwo Egiptu XX i XXI wieku – różne aspekty i perspektywy”, konferencja: „VII Międzynarodowy Kongres Azjatycki”, Towarzystwo Azji i Pacyfiku/Miasto Toruń/Województwo Kujawsko-Pomorskie/Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu/Fundacja Wspierania Współpracy Międzynarodowej im. prof. Czesława Mojsiewicza/torun.direct Centrum Wsparcia Biznesu w Toruniu, online, 27 listopada 2020 r.
 22. Nuzzolo Massimiliano, „The God Osiris in the Old Kingdom: a case-study from Cairo Museum”, konferencja: „Gods & Humans in Ancient Egypt Current Research & Multidisciplinary Approaches, First International Egyptological Conference in Romania”, “Hyperion” University of Bucharest/Instytut Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych PAN, online, 26 września 2020 r.
 23. Nuzzolo Massimiliano, „Excavation Season 2019 at the sun temple of Niuserra: preliminary results”, konferencja: „XIX Conference of Egyptology and Papyrology”, Italian Institute for the study of Egyptian Civilization, Siracusa, Italy, 2 października 2020 r.
 24. Popielska-Grzybowska Joanna, „The divine and the human in the Pyramid Texts”, konferencja: „Gods & Humans in Ancient Egypt Current Research & Multidisciplinary Approaches, First International Egyptological Conference in Romania”, “Hyperion” University of Bucharest/Instytut Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych PAN, online, 26 września 2020 r.
 25. Popielska-Grzybowska Joanna, „Dyskurs naukowy wczoraj i dzisiaj – monolog czy dialog?”, konferencja: „Dialog w budowaniu środowiska społecznego, Towarzystwo Naukowe EDUCARE”, online, 7 grudnia 2020 r.
 26. Rądkowska Joanna, „Budowla Mochosaka: podsumowanie rozszerzonych wykopalisk w tzw. Kompleksie Północnym”, konferencja: „Badania w Berenike w 2020”, Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej UW, online, 8 października 2020 r.
 27. Taterka Filip, „But If You Know Writings, It Will Be Better for You’: Literacy in Ancient Egypt and How to Study It”, konferencja: „E-Sign and Symbol in comparative perspective”, online, Uniwersytet Warszawski, 18 czerwca 2020 r.
 28. Wesołowska Monika, „Wybrane aspekty kultu Kabirów w świetle znalezisk archeologicznych i antycznych źródeł pisanych”, konferencja: „Archeologia i Filologia Klasyczna – Współpraca i wspólne wyzwania w XXI wieku”, Międzywydziałowe Towarzystwo Naukowe Badań i Ochrony Światowego

- Dziedzictwa Kulturowego HUMANICA/Koło Naukowe Młodych Klasyków UW, online, 1 czerwca 2020 r.
29. Wesołowska Monika, „Detal architektoniczny Warszawy – inwentaryzacja, dokumentacja, upowszechnienie”, konferencja: „XXIV Spotkania Konserwatorskie „Sztuka Konserwacji 2020”, Sekcja Konserwacji Dzieł Sztuki Okręgu Warszawskiego Związku Polskich Artystów Plastyków/Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie/Biblioteka Narodowa/Polska Izba Artystów Konserwatorów Dzieł Sztuki/Stowarzyszenie Muzealników Polskich, Warszawa, 10 września 2020 r.
 30. Witkowski Maciej, „Mamelucka nekropola As-Sahara – Karafa na najstarszych mapach Kairu XV-XVI w.”, konferencja: „Tysiąc jeden arabskich miast”, Instytut Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych PAN, online, 28 października 2020 r.
 31. Wolny-Abouelwafa Edyta, „Bint maşriyya şaʿdiyya wa-aşila” i inne kobiety w serialu „Prof.-Kabīr Awi””, konferencja: „XVII Dni Arabskie. Bliski Wschód w świecie: historia, polityka, kultura”; Wydział Studiów Międzynarodowych i Politologicznych Uniwersytetu Łódzkiego, 22 października 2020 r.
 32. Wolny-Abouelwafa Edyta, „Jakie jest społeczeństwo egipskie przedstawione w wybranych teledyskach patriotycznych?”, webinarium: „Społeczeństwo Egiptu XX i XXI wieku – różne aspekty i perspektywy”, konferencja: „VII Międzynarodowy Kongres Azjatycki”, Towarzystwo Azji i Pacyfiku/Miasto Toruń/Województwo Kujawsko-Pomorskie/Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu/Fundacja Wspierania Współpracy Międzynarodowej im. Prof. Czesława Mojsiewicza/torun.direct Centrum Wsparcia Biznesu w Toruniu, online, 27 listopada 2020 r.
 33. Woźniak Marek, „Prace w wykopie BE 20-143”, konferencja: „Badania w Berenike w 2020”, Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej UW, online, 8 października 2020 r.
 34. Zahirinejad Mahnaz, „The Role of EU in the Middle East Post COVID-19 9: The Gas Pipeline Network”, konferencja: „NIICE-WPC International Conference. Post-Pandemic World Order: Navigating New Normal”, Nepal Institute for International Cooperation and Engagement (NIICE)”, 31 sierpnia 2020 r.
 35. Zinkow Leszek, „Egiptofilia, egiptofobia, egiptozofia, egiptomania”, konferencja: „Recepcja Dawnego Orientu – stan i perspektywy badań”, Instytut Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych PAN, Warszawa, 26 lutego 2020 r.

Większość konferencji, na które w roku 2020 zgłaszali się pracownicy, została odwołana lub przeniesiona na rok 2021 z powodu pandemii Covid-19.

Granty i projekty realizowane w 2020 r.

Finansowane przez Narodowe Centrum Nauki

1. *Południowe Pomieszczenie Amona w świątyni Hatszepsut w Deir el-Bahari – opracowanie oraz przygotowanie do publikacji*, Preludium 10

nr projektu: 2015/19/N/HS3/02153

okres trwania projektu: 11 sierpnia 2016 – 10 sierpnia 2019

kierownik projektu: mgr Katarzyna Kapiec

przyznana kwota: 131 940,00 PLN

2. *Archanioly i szarańcza. Życie codzienne w Banganarti, centrum pielgrzymkowym nad środkowym Nilem, między VI a XVI wiekiem*, Opus 11

nr projektu: 2016/21/B/HS3/03724

okres trwania projektu: 13 stycznia 2017 – 12 stycznia 2020

kierownik projektu: dr hab. prof. PAN Bogdan Żurawski

przyznana kwota: 845 545,00 PLN

3. *Czy władcy meroiocy byli budowniczymi twierdz? Budowle obronne a zmiany polityczne w Górnej Nubii w okresie upadku Meroe i początkach Królestwa Alodii*, Sonata 11

nr projektu: 2016/21/D/HS3/02972

okres trwania projektu: 19 kwietnia 2017 – 18 kwietnia 2020

kierownik projektu: dr Mariusz Drzewiecki

przyznana kwota: 272 742,00 PLN

4. *Program ikonograficzny kaplic Ozyrysa w Karnaku: kuszycka kaplica Ozyrysa Neb-anch*, Harmonia 8

nr projektu: 2016/22/M/HS3/00354

okres trwania projektu: 2 czerwca 2017 – 1 czerwca 2022

kierownik projektu: dr Aleksandra Hallmann

przyznana kwota: 397 440,00 PLN

5. *Ściana zachodnia Portyku Obelisków świątyni Hatszepsut w Deir el-Bahari w wymiarze historycznym, ideologicznym i rytualnym*, Preludium 13

nr projektu: 2017/25/N/HS3/02895

okres trwania projektu: 15 stycznia 2018 – 14 stycznia 2021

kierownik projektu: dr Ewa Józefowicz

przyznana kwota: 169 327,00 PLN

6. *Wczesnorzymskie naczynia do gotowania z rezydencjonalnej dzielnicy Nea Pafos – w świetle badań typologicznych, archeometrycznych i funkcjonalnych*, Preludium 13

nr projektu: 2017/25/N/HS3/02910

okres trwania projektu: 15 stycznia 2018 – 14 lipca 2022

kierownik projektu: mgr Monika Więch

przyznana kwota: 115 340,00 PLN

7. *Dziedziniec Kompleksu Kultu Królewskiego w świątyni Hatszepsut w Deir el-Bahari w wymiarze rytualnym i ideologicznym*, Preludium 15

nr projektu: 2018/29/N/HS3/02625

okres trwania projektu: 28 stycznia 2019 – 27 stycznia 2022

kierownik projektu: mgr Adrianna Madej

przyznana kwota: 165 746,00 PLN

8. *Jemen w ruchu: etnografia wojny, granic i zmagañ o mobilność*, Miniatura 2

nr projektu: 2018/02/X/HS3/03666

okres trwania projektu: 9 kwietnia 2019 – 8 kwietnia 2020

kierownik projektu: dr Bogumiła Hall

przyznana kwota: 43 956,00 PLN

9. *INSIDE. Interdyscyplinarne badania ceramiki hellenistycznej z wyspy Delos*, Sonatina 2

nr projektu: 2019/32/C/HS3/00591

okres trwania projektu: 17 września 2019 – 16 września 2022

kierownik projektu: dr Edyta Marzec

przyznana kwota: 821 983,00 PLN

10. *Woda w Nea Pafos. Studium infrastruktury wodnej z obszaru rezydencjonalnej dzielnicy (Maloutena) hellenistyczno-rzymskiej stolicy Cypru*, Preludium 16

nr projektu: 2018/31/N/HS3/03319

okres trwania projektu: 5 lipca 2019 – 4 lipca 2022

kierownik projektu: mgr Marcin Romaniuk

przyznana kwota: 208 415,00 PLN

11. *Asjut – ośrodek starożytnego handlu*, Beethoven Classic 3

nr projektu: 2018/31/G/HS3/03386

okres trwania projektu: 15 stycznia 2020 – 14 stycznia 2023

kierownik projektu: dr hab. Teodozja I. Rzeuska, prof. dr hab. Jochem Kahl
przyznana kwota: 1 308 545,00 PLN

12. Projekt Świątyń Solarnych. Przestrzenie religijne, wzorce ideologiczne i dynamika społeczna struktury krajobrazu sakralnego w trzecim tysiącleciu p.n.e. w Egipcie, Sonata Bis 9

nr projektu: 2019/34/E/HS3/00438

okres trwania projektu: 27 marca 2020 – 26 marca 2024

kierownik projektu: dr Massimiliano Nuzzolo

przyznana kwota: 2 613 878,00 PLN

13. Jemen w ruchu: etnografia wędrówek przez wojnę i granice, Sonata 15

nr projektu: 2019/35/D/HS3/00038

okres trwania projektu: 30 listopada 2020 – 29 listopada 2023

kierownik projektu: dr Bogumiła Hall

przyznana kwota: 816 426,00 PLN

14. Formacja państwa egipskiego i zmieniający się krajobraz społeczno-przestrzenny regionu Pierwszej Katarakty Nilu w 4–3 tysiącleciu p.n.e., POLS

nr projektu: 2020/37/K/HS3/04097

okres trwania projektu: 24 miesiące (umowa w trakcie podpisywania)

kierownik projektu: dr Maria Carmela Gatto

przyznana kwota: 846 174,00 PLN

15. Teledetekcja satelitarna zaplecza stanowiska archeologicznego Aynunah (Arabia Saudyjska), Miniatura

nr projektu: 2020/04/X/HS3/02114

okres trwania projektu: 12 grudnia 2020 – 11 grudnia 2021

kierownik projektu: dr Karol Juchniewicz

przyznana kwota: 40 420,00 PLN

W realizacji granty i projekty na łączną kwotę: 8 797 877,00 PLN

w tym pozyskane w roku 2020 na kwotę: 5 625 443,00 PLN

Finansowane przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

1. Poszerzenie umiędzynarodowienia i rozwój obcojęzycznego czasopisma Études et Travaux (Centre d'Archéologie Méditerranéenne de l'Académie Polonaise des Sciences), NPRH „Umiędzynarodowienie” 3.b

nr projektu: 3bH/15/0099/83

okres trwania projektu: 1 września 2016 – 1 września 2021

kierownik projektu: dr Maciej Makowski
przyznana kwota: 295 845,00 PLN

2. Modernizacja biblioteki Instytutu Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych Polskiej Akademii Nauk, Dotacja na inwestycję budowlaną

nr projektu: IB/SP/0067/2018
okres trwania projektu: 1 stycznia 2018 – 31 grudnia 2021
przyznana kwota: 892 000,00 PLN

3. Stacja badawcza Banganarti-Selib, Sudan, dotacja na utrzymanie w latach 2018-2020 specjalnego urządzenia badawczego

nr projektu: 209665/E-691/SPUB/2018/1
okres trwania projektu: 2018-2021
kierownik projektu: dr hab. Bogdan Żurawski, prof. IKŚiO PAN
przyznana kwota: 168 000,00 PLN

4. Tłumaczenie na język angielski i wydanie monografii Karola Myśliwca, pt. „W cieniu Dżesera – badania polskich archeologów w Sakkarze”, przez wydawnictwo Peter Lang International Academics, NPRH Universalia 2.1

nr projektu: 0070/NPRH7/H21/86/2018
okres trwania projektu: 7 września 2018 – 6 września 2020
kierownik projektu: prof. dr hab. Karol Myśliwiec
przyznana kwota: 79 970,00 PLN

5. Kontynuacja projektu egiptologicznej bazy danych hatshepsut.pl, Fundacja Cultivate, Działalność Upowszechniająca Naukę

nr projektu: 752/P-DUN/2019
okres trwania projektu: 1 stycznia 2019 – 31 grudnia 2021
kierownik projektu: dr Jadwiga Iwaszczuk
przyznana kwota: 96 500,00 PLN

6. Specjalistyczna edycja artykułów obcojęzycznych w czasopiśmie „Acta Asiatica Varsoviensia”, Fundacja Cultivate, Działalność Upowszechniająca Naukę

nr projektu: 709/P-DUN/2019
okres trwania projektu: 1 stycznia 2019 – 31 grudnia 2020
przyznana kwota: 14 168,00 PLN

7. *Specjalistyczna edycja artykułów obcojęzycznych w czasopiśmie „Hemispheres. Studies on Cultures and Societies”, Fundacja Cultivate, Działalność Upowszechniająca Naukę*

nr projektu: 709/P-DUN/2019

okres trwania projektu: 1 stycznia 2019 – 31 grudnia 2020

przyznana kwota: 14 168,00 PLN

8. *Utracony krajobraz przeszłości odzyskany dla współczesności. Stare pocztówki jako okno na świat dawnego Bliskiego Wschodu dostępne dzięki nowoczesnym metodom digitalizacji zbiorów archiwalnych, Dialog*

nr projektu: DIALOG 0083/2019

okres trwania projektu: 20 grudnia 2019 – 19 czerwiec 2021

kierownik projektu: dr hab. Teodozja I. Rzeuska

przyznana kwota: 216 200,00 PLN

9. *Promocja polskich badań egiptologicznych na konferencji „Old Kingdom Pottery - 3rd edition”, Doskonała nauka – Wsparcie konferencji naukowych*

nr projektu: DNK/SP/466987/2020

okres trwania projektu: 1 stycznia 2020 – 31 grudnia 2021

kierownik projektu: dr hab. Teodozja I. Rzeuska

przyznana kwota: 87 537,00 PLN

10. *Topografia rytualna Teb w czasach Hatszepsut. Królewskie projekty budowlane – kontynuacja projektu, Doskonała nauka – Wsparcie monografii naukowych*

nr projektu: DNM/SP/467028/2020

okres trwania projektu: 1 stycznia 2020 – 31 grudnia 2021

kierownik projektu: dr Jadwiga Iwaszczuk

przyznana kwota: 72 515,00 PLN

**W realizacji granty i projekty na łączną kwotę: 1 936 903,00 PLN
w tym pozyskane w roku 2020 na kwotę: 160 052,00 PLN**

Finansowane przez Fundację PZU

1. *Wzbogacenie kolekcji specjalistycznych zbiorów Instytutu Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych PAN, Fundacja Cultivate, tryb pozakonkursowy*

nr projektu: 339/PZ/2020

okres trwania projektu: 1 października 2020 – 31 grudnia 2020

przyznana kwota: 13 120,73 PLN

***W realizacji granty i projekty na łączną kwotę: 13 120,73 PLN
w tym pozyskane w roku 2020 na kwotę: 13 120,73 PLN***

**Łączna kwota wszystkich realizowanych w 2020 r. grantów i projektów:
10 747 901,00 PLN**

**W tym pozyskanych w roku 2020:
5 798 616,00 PLN**

Dział wydawniczy

Kierownik: dr Joanna Popielska-Grzybowska

Zespół: dr Patrycja Koziół, mgr Marta Kaczanowicz (Asystenci Wydawniczy), mgr Diana Mroczek (dystrybucja)

Czasopisma Instytutu

***Acta Asiatica Varsoviensis* (rocznik)**

p-ISSN 0860-6102 | eISSN 2449-8653 | ISBN 978-83-7452-091-1

Punktacja według Wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych MNiSW (z dnia 28 listopada 2019 r.): **40 pkt.**

Redaktor naczelny: dr Nicolas Levi
Sekretarz Redakcji: mgr Igor Dobrzeniecki
Redaktor tematyczny: dr Malwina Bakalarska
Korekta językowa: Jo B. Harper

Czasopismo *Acta Asiatica Varsoviensis* jest indeksowane w następujących bazach: CEJSH, DOAJ, EBSCO, ERIH Plus, Google Scholar, Index Copernicus.

***Ägypten und Levante* (rocznik)**

ISBN13: 978-3-7001-8422-5

Punktacja według Wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych MNiSW (z dnia 28 listopada 2019 r.): **100 pkt.**

Redaktor naczelny: prof. Manfred Bietak
Redaktorzy: mgr Barbara Beck-Brandt, dr Ernst Czerny, dr Frank Kammerzell, prof. dr Christiana E. Köhler

Czasopismo *Ägypten und Levante* jest indeksowane w następujących bazach: SCOPUS, ERIH, JSTOR.

***Études et Travaux* (rocznik)**

p-ISSN 0079-3566 (do 2010 roku) | 2084-6762 (od 2011 roku) | e-ISSN 2449-9579

Punktacja według Wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych MNiSW (z dnia 28 listopada 2019 r.): **70 pkt.**

Redaktor naczelny: dr Maciej Makowski
Sekretarz Redakcji: mgr Agnieszka Ryś
Redaktor tematyczny: dr hab. Ewa Laskowska-Kusztal, prof. PAN
Redaktorzy: dr Jadwiga Iwaszczuk, dr Maciej Witkowski
Korekta językowa: Jo B. Harper

Czasopismo *Études et Travaux* jest indeksowane w następujących bazach: SCOPUS, ERIH, ERIH PLUS, CEJSH, Index Copernicus, Akademicka Platforma Czasopism.

***Hemispheres. Studies on Cultures and Societies* (rocznik)**

eISSN 2449-8645 | ISBN 978-83-7452-087-4

Punktacja według Wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych MNiSW (z dnia 28 listopada 2019 r.): **20 pkt.**

Redaktor naczelny: dr Mahnaz Zahirinejad
Redaktor tematyczny: dr Mariusz Kraśniewski
Sekretarz Redakcji: mgr Agata Wójcik
Asystent Wydawniczy: dr Patrycja Kozieł
Korekta językowa: Jo B. Harper

Czasopismo *Hemispheres. Studies on Cultures and Societies* jest indeksowane w następujących bazach: ERIH PLUS, CEJSH, ProQuest Database, Index Copernicus.

Finansowanie czasopism

Na wydawanie czasopisma *Études et Travaux* w roku 2016 Instytut pozyskał pięcioletni grant Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki *Poszerzenie umiędzynarodowienia i rozwój obcojęzycznego czasopisma Études et Travaux (Centre d'Archéologie Méditerranéenne de l'Académie Polonaise des Sciences)*.

Od roku 2019 dzięki Fundacji Cultivate w Instytucie realizowane są dwa projekty przyznane przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, wspierające wydanie czasopism: *Acta Asiatica Varsoviensis* (pt. *Specjalistyczna edycja artykułów obcojęzycznych w czasopiśmie "Acta Asiatica Varsoviensia"*) oraz *Hemispheres. Studies on Cultures and Societies* (pt. *Specjalistyczna edycja*

artykułów obcojęzycznych w czasopiśmie "*Hemispheres. Studies on Cultures and Societies*") ze środków przeznaczonych na Działalność Upowszechniającą Naukę.

Monografie Instytutu

Według Wykazu wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe MNiSW (z dnia 18 grudnia 2019 r.) Wydawnictwo IKŚiO PAN znalazło się na liście Poziom I wykazu i otrzymało **100 pkt.**

Dwie serie wydawnicze: *Travaux de l'Institut* oraz *Deir el-Bahari* IKŚiO PAN współwydaje z Harrassowitz Verlag i publikacje w ramach tych serii według Wykazu publikujących recenzowane monografie naukowe MNiSW (z dnia 18 grudnia 2019 r.) znajdują się na Poziomie II wykazu i otrzymują **300 pkt.**

Mając na uwadze podniesienie jakości publikacji wydawanych przez Wydawnictwo IKŚiO PAN w roku 2020 r. Dział Wydawniczy rozwinął współpracę z redaktorami językowymi oraz technicznymi.

Wydane:

Paideia

Redaktor serii: dr Joanna Popielska-Grzybowska

1. Hieronim Kaczmarek, Bliskowschodnie podróże Mikołaja Krzysztofa Radziwiłła „Sierotki” i inne szkice, redaktor naukowy: dr hab. Leszek Zinkow, prof. IKŚiO PAN, *Paideia* II, Warszawa 2020
2. Stefan Jakobielski, X wiek w malarstwie Katedry w Faras, redaktor naukowy: dr hab. Bogdan Żurawski, prof. IKŚiO PAN, *Paideia* III, Warszawa 2020

Seria Prace Orientalistyczne i Afrykanistyczne

Redaktor serii: dr Bogumiła Hall

1. Edyta Wolny-Abouelwafa, Islam and Civic Education in Egypt. Analysis of Textbooks for Islamic Upbringing, redaktor naukowy: dr Georges Kass, POiA 8, Warsaw 2020
2. Michał Sęk, Archipelag Nierówności. Przestrzenne aspekty rozwoju w Indonezji, redaktor naukowy: prof. dr hab. Izabella Łęcka, POiA 9, Warszawa 2020

Travaux de l'Institut

Redaktor serii: dr hab. Barbara Lichocka, prof. IKŚiO PAN

1. Joanna Popielska-Grzybowska, *Everything as One – a linguistic view of the Egyptian creator in the Pyramid Texts*, redaktor naukowy: dr hab. Ewa Laskowska-Kusztal, prof. IKŚiO PAN, Travaux de l'Institut 5, Warsaw – Wiesbaden 2020
2. Maria Helena Trindade Lopes, Joanna Popielska-Grzybowska, Jadwiga Iwaszczuk, Ronaldo G. Gurgel Pereira (red.), *Egypt 2017: Perspectives of Research. Proceedings of the Eighth European Conference of Egyptologists, Lisbon June-July 2017*, Travaux de l'Institut 6, Warsaw – Wiesbaden 2020
3. Karol Myśliwiec, Agnieszka Ryś (red.), *Crossing time and space – to commemorate Hanna Szymańska*, Travaux de l'Institut 7, Warsaw – Wiesbaden 2020

Poza seriami:

1. Filip Taterka, *Przez morze do Ziemi Boga: Egipskie wyprawy do krainy Punt i ich znaczenie w religii i ideologii władzy kraju faraonów*, Warszawa 2020

Złożone do druku:

Deir el-Bahari

Redaktor serii: dr hab. Ewa Laskowska-Kusztal, prof. IKŚiO PAN

1. Jadwiga Iwaszczuk, *Beautiful Feast of Djeser-Djeseru. Part 1. North wing of the east wall of the Upper Courtyard of the temple of Hatshepsut at Deir el-Bahari*, redaktor naukowy: dr hab. Ewa Laskowska-Kusztal, prof. IKŚiO PAN, Warsaw – Wiesbaden 2021

Itinera Orientalia

Redaktor serii: dr hab. Teodozja Rzeuska

1. Leszek Zinkow, Teodozja I. Rzeuska, *Obrazy z życia na Wschodzie Anny Neumanowej – dwujęzyczna, naukowa edycja*, redaktor naukowy: dr Maciej G. Witkowski, Warszawa 2021
2. Leszek Zinkow, *Dwa polskie opisy Muzeów w Bulaq i Gizie/Two Polish Descriptions of 19th Century Museums in Egypt: Boulaq and Gizeh*, redaktor naukowy: dr Filip Taterka, Warszawa 2021

Paideia

Redaktor serii: dr Joanna Popielska-Grzybowska

1. Karol Myśliwiec, *Delta Nilu – reminiscencje archeologa*, redaktor naukowy: dr Joanna Popielska-Grzybowska, Warszawa 2021
2. Joanna Popielska-Grzybowska, *Teksty Piramid najstarsza „księga” Egipcjan wykuta w kamieniu*, redaktor naukowy: dr hab. Ewa Laskowska-Kusztal, prof. IKŚiO PAN, Warszawa 2021
3. Monika Wesołowska, *Kabirowie*, redaktorzy naukowcy: dr hab. Leszek Zinkow, prof. IKŚiO PAN, dr Adrian Szopa, Warszawa 2021

Seria Prace Orientalistyczne i Afrykanistyczne

Redaktor serii: dr Bogumiła Hall, mgr Krzysztof Gutowski (w zastępstwie)

1. Nicolas Levi, *Tangible and Intangible Legacies of 70 Years of Polish-North Korean Relation*, redaktor naukowy: dr Leszek Buczek, Warsaw 2021
2. Karolina Nabożna, *Postawy wybranych społeczeństw arabskich wobec Hitlera i Trzeciej Rzeszy*, redaktor naukowy: dr hab. Michał Moch, prof. IKŚiO PAN, Warszawa 2021

Travaux de l'Institut

Redaktor serii: dr hab. Barbara Lichocka, prof. IKŚiO PAN

1. Henryk Meyza (red.), *Decoration of Hellenistic and Roman Buildings in Cyprus*, *Travaux de l'Institut* 4, Warsaw – Wiesbaden 2020
2. Krzysztof J. Radtke, *The iconography of the pharaoh's face in the Eighteenth Dynasty relief – metric analysis*, redaktorzy naukowcy: dr Jadwiga Iwaszczuk, dr Joanna Popielska-Grzybowska, Warsaw – Wiesbaden 2021

Dział Dokumentacji Naukowej

Kierownik: mgr Małgorzata Radomska

Zadania realizowane w roku 2020

1. Prace nad ukończeniem regulaminu Dział Dokumentacji Naukowej (DDN), które w 2020 r. objęły:
 - Opracowanie wytycznych opisu dokumentacji wykopaliskowej na informatycznych nośnikach danych;
 - Opracowanie procedur przechowywania dokumentacji na informatycznych nośnikach danych;
 - Opracowanie procedur kontroli dokumentacji przechowywanej na informatycznych nośnikach danych;
 - Opracowanie procedur przenoszenia danych na nowe na informatyczne nośniki danych;
 - Opracowanie planu zarządzania danymi badawczymi.
 - Kwerendę orzecznictwa sądowego oraz przygotowanie wyciągów z precedensowych wyroków sądowych w zakresie prawa autorskiego przydatnych w razie wątpliwości podczas formułowania treści umów w IKŚiO PAN;
 - Przygotowanie projektu umowy o przeniesienie autorskich praw majątkowych do dokumentacji.
2. Przygotowanie propozycji utworzenia repozytorium IKŚiO PAN.
3. Prace porządkowe zasobów DDN objęły:
 - Sporządzenie listy twórców dokumentacji tworzącej zasób DDN.
 - Przegląd starych spisów dokumentacji architektonicznej oraz wcześniejszych spisów skontrowych;
 - Podział wielkoformatowych rysunków i planów według stanowisk archeologicznych;
 - Selekcja i spis wielkoformatowych rysunków i planów (220 sztuk) ze stanowisk Aleksandrii i Dongoli oraz wypożyczenie CAŚ UW celem wykonania skanów;
 - Skontrum 2450 sztuk negatywów (Aleksandria 1976-1977, 1979, 1981, 1983 oraz Nimrud 1976);
 - Wykonanie zdjęć 1144 sztuk fiszek z kartoteki planów;
 - Uporządkowanie skanów fiszek z kartoteki planów według stanowisk archeologicznych a następnie chronologicznie oraz nadanie im numerów ewidencyjnych: Deir el-Bahari 39 sztuk; Dongola 1087 sztuk; Faras 107

- sztuk; Nea Paphos 94 sztuki; Nubia 26 sztuk; Palmyra 359 sztuk; Tell Atrib 34 sztuki;
- Weryfikacja fiszek z kartoteki planów z ich spisami w obrębie dwóch stanowisk (Deir el-Bahari oraz Dongoli – 49 stron A4 spisów);
 - Wykonanie skanów opisów negatywów: Aleksandria 1976, 1977, 1979, 1981, 1983 (58 sztuk) oraz Nimrud 1976 (4 sztuki);
 - Przyjęcie zwrotu dokumentacji fotograficznej (1716 sztuk negatywów);
 - Uporządkowanie pomieszczenia z szafą kartograficzną w pokoju 321 oraz schowka za nim celem jego adaptacji na potrzeby DDN;
 - Przygotowanie propozycji wydzielenia zamkniętej części magazynowej dla zasobu dokumentacji kartograficznej.
4. Obsługa osób korzystających z zasobu DDN stacjonarnie (w związku z pandemią – sporadycznie) oraz elektronicznie (na bieżąco) poprzez korespondencję mailową, sprawdzanie zasobu, skanowanie negatywów (w miarę potrzeb na miejscu) i udostępnianie dokumentacji elektronicznie.

W związku z dokumentacją zgromadzoną w DDN w roku 2020:

- realizowany był grant „Utracony krajobraz przeszłości odzyskany dla współczesności. Stare pocztówki jako okno na świat dawnego Bliskiego Wschodu dostępne dzięki nowoczesnym metodom digitalizacji zbiorów archiwalnych” (MNiSW, Dialog, nr projektu: DIALOG 0083/2019), kierownik projektu: dr hab. Teodozja I. Rzeuska, w ramach którego skanowane były zbiory deltiologiczne IKŚiO PAN;
- kontynuowany był projekt „Nieistniejące pejzaże Afryki Północnej i Bliskiego Wschodu (fotografie autorstwa żołnierzy RAF wykonane w latach 1942-1943 w krajach Afryki Północnej, w Afryce Południowej oraz na Bliskim Wschodzie, digitalizacja materiału, opracowanie graficzne oraz merytoryczne, przygotowanie wystawy zdjęć we współpracy z Ambasadą Brytyjską w Warszawie)” (dr Anetta Łyżwa-Piber, mgr Dominika Majchrzak);
- kontynuowany był projekt „Baalbek – archiwalne fotografie Heleny Hartwig, monografia i wystawa zdjęć” (dr hab. Leszek Zinkow, mgr Dominika Majchrzak);
- przygotowana została wystawa „Ziemia Zulusa Czaki”, eksponowana przy okazji XXIV Festiwalu Nauki w Pałacu Staszica (26 września 2020 r.).

Nowa dokumentacja w roku 2020:

- zakupione zostało ok. 500 kart pocztowych do kolekcji deltiologicznej;
- zakupione zostało ok. 50 XIX wiecznych zdjęć, w ramach dofinansowania uzyskanego przez Fundację Cultivate ze środków Fundacji PZU;

- zakupione zostały 3 albumy fotograficzne oraz 800 pojedynczych zdjęć archiwalnych.

Działalność popularyzacyjna

Organizacja wystaw

Hidden Textile Treasures in the collections of the Sudan National Museum (październik 2019-marzec 2020)

Organizator: dr Magdalena Woźniak-Eusebe, IKŚiO PAN

Źródło finansowania: Narodowe Centrum Nauki (grant Polonez).

Udział w wydarzeniach popularyzacyjnych

XXIV Festiwal Nauki w Pałacu Staszica (26 września 2020 r.)

Wykłady:

- „Afrykańska symbolika kształtów, wzorów i kolorów, czyli komunikacja dla wtajemniczonych”, dr Malwina Bakalarska
- „Karnawał w Lagos? Praktyki kulturowe Afro Brazylijczyków w Nigerii”, dr Patrycja Koziół
- „Motywy mitologiczne w architekturze”, mgr Monika Wesołowska
- „Zróbmy sobie miecz; o dawnej metalurgii orientalnej słów kilka”, dr Marek Woźniak

Wystawa:

- „Ziemia Zulusa Czaki”, mgr Dominika Majchrzak

Organizator: Uniwersytet Warszawski, Polska Akademia Nauk, IKŚiO PAN, Zakład Działalności Pomocniczej PAN

Działalność edukacyjna

Szkoła doktorska Anthropos Instytutów Polskiej Akademii Nauk

Koordynator: dr Joanna Popielska-Grzybowska (semestr wiosenny); dr Filip Taterka (semestr jesienny)

Przedstawiciel IKŚiO PAN w Radzie Szkoły: dr Henryk Meyza

Szkoła doktorska Anthropos powstała 15 marca 2019 roku na podstawie umowy pomiędzy dziewięcioma instytutami PAN: Instytutem Archeologii i Etnologii, Instytut Badań Literackich, Instytutem Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego, Instytutem Historii im. Tadeusza Manteuffla, Instytutem Historii Nauki im. Ludwika i Aleksandra Birkenmajerów, Instytutem Języka Polskiego, Instytutem Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych, Instytutem Slawistyki oraz Instytutem Sztuki. Rolę jednostki wiodącej pełni Instytut Historii PAN.

Zajęcia prowadzone przez pracowników IKŚiO PAN w ramach Szkoły Doktorskiej Anthropos:

- dr Joanna Popielska-Grzybowska [razem z: dr hab. Joanna Nalewajko-Kulikow], „Praca ze źródłami i krytyka” – Edycja tekstu i tłumaczenie, 17 stycznia 2020 r.
- dr hab. Barbara Tkaczow, prof. IKŚiO PAN i dr Joanna Popielska-Grzybowska, „Praca ze źródłami i krytyka”: Tekst religijny i topografia, 13 lutego 2020 r.

W Szkole doktorskiej Anthropos w roku 2020 studiowały dwie doktorantki IKŚiO PAN: mgr Olga Młynarczyk (nabór 2019/2020) oraz mgr Weronika Solarek (nabór 2020/2021).

Orientalny Uniwersytet Trzeciego Wieku

Orientalny Uniwersytet Trzeciego Wieku (OUTW)

Koordynator: mgr Patrycja Kozieł

Orientalny Uniwersytet Trzeciego Wieku jest inicjatywą organizowaną przez IKŚiO PAN we współpracy ze Staromiejskim Domem Kultury (ul. Rynek 2 w Warszawie). OUTW to cykl wykładów (60-minutowych) poświęconych starożytnej

i współczesnej tematyce społeczeństw i kultur Bliskiego Wschodu, Azji oraz Afryki. Wykłady prowadzone są przez specjalistów z IKŚiO PAN i obejmują zagadnienia związane z historią, sztuką, archeologią, obyczajami, kulturą, religią oraz polityką i współczesnością krajów pozaeuropejskich. Każdorazowo wykład urozmaicany jest prezentacją multimedialną lub fotograficzną, a uczestnicy mają możliwość zadania pytań podczas dyskusji.

W wykładach w roku 2020 brało udział 14 zapisanych uczestników w ramach V edycji OUTW.

V edycja (7 listopada 2019 - 19 marca 2020), zajęcia przeprowadzone w 2020 r.:

- dr Malwina Bakalarska, Nie oceniał książki po okładce. Hybrydowa rzeczywistość Brunei, 9 stycznia 2020 r.
- mgr Edyta Wolny-Abouelwafa, Miesiąc ramadan w religii muzułmańskiej i kulturze popularnej wybranych krajów arabskich, 23 stycznia 2020 r.
- mgr Michał Sęk, Archipelag we mgle. Gdzie jest Indonezja po 20 latach demokracji?, 6 lutego 2020 r.
- dr Nicolas Levi, Korea Północna w literaturze polskiej, 20 lutego 2020 r.
- dr Joanna Popielska-Grzybowska, Pierwsze słowa – skąd się wzięło pismo, 5 marca 2020 r.
- prof. dr hab. Karol Myśliwiec, Portret królewski w Egipcie faraonów, 19 marca 2020 r.

Școala Anuală de egiptologie, greacă veche și orientalistică/The Annual School of Egyptology, Ancient Greek and Orientalistics

Bukareszt 21-24 września 2020 r. (online)

Patronat merytoryczny, przewodniczenie szkole: dr Joanna Popielska-Grzybowska

W zajęciach brało udział 30 studentów z Rumunii, Polski, Francji i Szwecji.

Program zajęć:

21 września 2020 r.

- dr Joanna Popielska-Grzybowska, The Pyramid Texts – secrets of a language, grammar, formulas and style (wykład)

- prof. Renata Tatomir ("Hyperion" University of Bucharest), Scrierea egipteană hieroglică: o scriere pentru cei vii, pentru defuncți și pentru zei (warsztaty)
- dr Joanna Popielska-Grzybowska, The Pyramid Texts – secrets of a language, grammar, formulas and style (warsztaty)
- prof. Renata Tatomir ("Hyperion" University of Bucharest), Formule dedicatorii ale oamenilor pentru defuncți și zei: formula de ofrandă; formula shabti (wykład)

22 września 2020 r.

- dr Åke Engsheden (Stockholm University), Introduction to Coptic language (warsztaty)
- dr Andreea Ștefan (Muzeul Național de Istorie a României, Bukareszt), Diatribele lui Epictet, II, VI (warsztaty i wykład)
- dr Åke Engsheden (Stockholm University), Putting the pieces together: a seminar on Coptic ostraca (wykład)
- prof. Renata Tatomir ("Hyperion" University of Bucharest), Evoluția textelor funerare din Regatul Vechi până în Perioada Târzie (warsztaty)
- prof. Renata Tatomir ("Hyperion" University of Bucharest), Cuvinte egiptene antice despre care nu știați că le cunoașteți deja (wykład)

23 września 2020 r.

- prof. Mădălina Vârtejanu-Joubert (Institut national des langues et civilisations orientales, Paris), Prezentarea limbii ebraice vechi și a surselor antice în ebraică (warsztaty i wykład)
- dr Ana-Maria Răducan (The Institute for Advanced Studies in Levant Culture and Civilization, Bukareszt), Simeon Noul Teolog – Imnurile iubirii dumnezeiești (warsztaty i wykład)
- 24 września 2020 r.
- prof. Maria Luiza Oancea (University of Bucharest), Mitul vârstelor (Hesiod, Munci și zile) (warsztaty i wykład)
- prof. Maria Luiza Oancea (University of Bucharest), Retorica la Thucydides (warsztaty i wykład)
- dr Cătălin-Ștefan Popa (The Institute for Advanced Studies in Levant Culture and Civilization, Bukareszt), Exemple exegetice din literatura siriacă (warsztaty i wykład)

Działalność biblioteki

Biblioteka Archeologiczna

Bibliotekarze: mgr Joanna Kuc, mgr Beata Capik

Dostępność: biblioteka jest dostępna 3 razy w tygodniu, ogółem zarejestrowanych jest 683 użytkowników zewnętrznych, byli i obecni pracownicy IKŚiO PAN oraz osoby uprawnione do wstępu do magazynu biblioteki, nie są rejestrowani.

Istotnym elementem pracy Biblioteki jest aktualizacja i retrokonwersja katalogu dokonywana w systemie HORIZON. Katalog cyfrowy obejmuje w tej chwili ok. 93% zbioru.

W zakresie akcesji dominującą rolę odgrywa wymiana wydawnictw i dary (631 tomów zwartych i 44 tomy czasopism, 12 broszur), w mniejszym stopniu zakupy (308 tomów zwartych). Łącznie w roku 2020 biblioteka zdobyła 939 książek, 44 tomy czasopism oraz 12 broszur. Szacowana wartość wszystkich wpływów wyniosła ok. 62 000,00 PLN.

W roku 2020 rozpoczęte zostały prace w ramach projektu „Modernizacja biblioteki Instytutu Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych Polskiej Akademii Nauk”, ze środków MNiSW „Dotacja na inwestycję budowlaną” i wyłoniony został wykonawca. Prace te zakończą się w roku 2021. Planowana jest przebudowa pomieszczeń biblioteki archeologicznej, odsłonięcie świetlików w stropie, budowa antresoli oraz modernizacja wyposażenia. Ministerstwo zgodziło się na zwiększenie kwoty przeznaczonej na prace modernizacyjne do kwoty 892 000,00 PLN.

Biblioteka Orientalistyczna

Bibliotekarz: dr Patrycja Koziół

Dostępność: biblioteka jest dostępna po wcześniejszym uzgodnieniu mailowym (ze względu na sytuację pandemiczną), byli i obecni pracownicy IKŚiO PAN oraz osoby uprawnione do wstępu do magazynu biblioteki, nie są rejestrowane.

Istotnym elementem pracy Biblioteki jest aktualizacja i retrokonwersja katalogu dokonywana w systemie HORIZON. Katalog cyfrowy obejmuje w tej chwili ok. 20% zbioru.

W zakresie akcesji nadal dominującą rolę odgrywa wymiana wydawnictw (tomów zwartych i tomów czasopism), w drugiej kolejności są dary, wydania własne Instytutu (2 woluminy) i tylko w małym stopniu zakupy (6 woluminów) – ogółem 13 woluminów. Szacowana wartość wszystkich wpływów wyniosła 493,22 PLN.

Współpraca z innymi instytucjami

Umowy międzynarodowe

Arabia Saudyjska

Partner: Saudi Commission for Tourism and National Heritage – Antiquities & Museums Sector

Nazwa dokumentu: The Joint Cooperative Agreement for Archaeological Excavation of Aynunah site, in Tabuk Province

Okres obowiązywania: 5 lat od 1 stycznia 2020

Chorwacja

Partner: University Department of Croatian Studies, University of Zagreb

Nazwa dokumentu: Agreement of cooperation

Okres obowiązywania: 5 lat od 3 stycznia 2019

Francja

Partner: Institut Français d'Archéologie Oriental du Caire

Nazwa dokumentu: Agreement of Cooperation

Okres obowiązywania: 1 grudnia 2020 – 30 września 2023

Kanada

Partner: The Collection and Research Division, Royal Ontario Museum

Nazwa dokumentu: Research and Academic Collaboration Agreement

Okres obowiązywania: 5 lat od 7 grudnia 2017

Niemcy

Partner: Otto Harrassowitz GmbH & Co KG - Harrassowitz Publishing House

Nazwa dokumentu: Commission Publishing Contract

Okres obowiązywania: 17 kwietnia 2020 r. – 31 grudnia 2023

Portugalia

Partner: Faculdade de Ciências Sociais e Humanas da Universidade de Lisboa

Nazwa dokumentu: Agreement of Cooperation

Okres obowiązywania: 5 lat od 29 listopada 2017

Stany Zjednoczone

Partner: Epigraphic Survey of the Oriental Institute of the University of Chicago

Nazwa dokumentu: Agreement of Cooperation

Okres obowiązywania: 15 października 2020 – 15 października 2021

Sudan

Partner: The Department of Archaeology, School of Archaeology & Tourism, University of Neelain (NU), Khartoum

Nazwa dokumentu: Research and Academic Collaboration Memorandum of Understanding (UM)

Okres obowiązywania: 5 lat od 31 października 2018

Wielka Brytania

Partner: British Museum

Nazwa dokumentu: Memorandum of Understanding

Okres obowiązywania: 5 lat od 20 maja 2019

Włochy

Partner: Center for Ancient Mediterranean and Near Eastern Studies (Italy)

Nazwa dokumentu: Agreement of Cooperation

Okres obowiązywania: 5 lat od 22 października 2019

Partner: "Orientale" University of Naples

Nazwa dokumentu: Agreement

Okres obowiązywania: 3 lata od 23 stycznia 2020

Umowy krajowe

Partner: **Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej UW**

Nazwa dokumentu: Umowa z aneksem

Okres obowiązywania: 15 grudnia 2009 – na czas nieokreślony

Partner: **Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej UW**

Nazwa dokumentu: Umowa

Okres obowiązywania: 17 lutego 2012 – na czas nieokreślony

Partner: **Muzeum Narodowe w Warszawie, Zakład Archeologii Egiptu i Nubii, Instytut Archeologii UW, Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej UW**

Nazwa dokumentu: List intencyjny, deklaracja podjęcia współpracy dotyczącej badań nad ceramiką egipską w kolekcji Muzeum Narodowego w Warszawie

Okres obowiązywania: 25 marca 2015 – na czas nieokreślony

Partner: **Instytut Archeologii Uniwersytetu Rzeszowskiego**

Nazwa dokumentu: Umowa o współpracy naukowej

Okres obowiązywania: 5 lat od 1 marca 2016

Partner: **Muzeum Azji i Pacyfiku w Warszawie**

Nazwa dokumentu: Umowa o współpracy

Okres obowiązywania: 5 grudnia 2016 – na czas nieokreślony

Partner: **Akademia Ignatianum w Krakowie**

Nazwa dokumentu: Porozumienie o współpracy

Okres obowiązywania: 24 listopada 2017 – na czas nieokreślony

Partner: **Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu**

Nazwa dokumentu: Umowa o współpracy i uczestnictwie w Akademickiej Platformie Czasopism

Okres obowiązywania: 12 kwietnia 2017 – na czas nieokreślony

Partner: **Instytut Archeologii i Etnologii PAN**

Nazwa dokumentu: Umowa o współpracy

Okres obowiązywania: 3 lata od 14 czerwca 2018

Partner: **Staromiejski Dom Kultury**

Nazwa dokumentu: Porozumienie

Okres obowiązywania: 4 listopada 2019 – 25 marca 2020

Partnerzy: **Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Instytut Badań Literackich PAN, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyńskiego PAN, Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla PAN, Instytut Historii Nauki im. Ludwika i Aleksandra Birkenmajerów PAN, Instytut Języka Polskiego PAN, Instytut Slawistyki PAN oraz Instytut Sztuki PAN**

Nazwa dokumentu: Umowa o utworzeniu Szkoły Doktorskiej Anthropos
Instytutów Polskiej Akademii Nauk

Okres obowiązywania: 5 marca 2019 – na czas nieokreślony

Najważniejsze kierunki działań IKŚiO PAN w roku 2020

W roku 2020 IKŚiO PAN podjął intensywne działania, aby zintensyfikować z powodu pandemii Covid-19 organizację pracy w rzeczywistości wirtualnej, a także wcielić w życie nowe regulacje wynikające z wejścia w życie Ustawy 2.0. Instytut wkroczył w finalny etap rozpoczętego w 2013 roku procesu profilowania badań i podporządkowywania ich sformalizowanym zespołom badawczym, jakimi są pracownice. Rozwijana systematycznie przez Instytut od ponad 60 lat współpraca międzynarodowa została zintensyfikowana poprzez wykorzystanie możliwości kooperacji, jakie wynikają z usytuowania polskiej nauki w strukturach europejskich. Dokonało się to zarówno przez uzyskanie ukierunkowanych na międzynarodową współpracę grantów, ale również przez afiliację grantów zagranicznych badaczy zainteresowanych profilem badawczym Instytutu oraz zatrudnieniem zagranicznych specjalistów.

Umiejdzynarodowienie badań

W działaniach na rzecz intensyfikacji badań podjętych przez Instytut w 2020 roku należy odnotować przede wszystkim przyznanie finansowania trzech nowych międzynarodowych, wysokobudżetowych projektów:

- „Asjut – ośrodek starożytnego handlu” (NCN, Beethoven Classic 3, 2018/31/G/HS3/03386) we współpracy z Freie Universität Berlin, FB Geschichts und Kulturwissenschaften, Ägyptologisches Seminar, kierownicy projektu: dr hab. Teodozja I. Rzeuska i prof. dr hab. Jochem Kahl;
- „Projekt Świątyń Solarnych. Przestrzenie religijne, wzorce ideologiczne i dynamika społeczna struktury krajobrazu sakralnego w trzecim tysiącleciu p.n.e. w Egipcie” (NCN, Sonata Bis 9, 2019/34/E/HS3/00438), kierownik projektu: dr Massimiliano Nuzzolo;
- „Formacja państwa egipskiego i zmieniający się krajobraz społeczno-przestrzenny regionu Pierwszej Katarakty Nilu w 4–3 tysiącleciu p.n.e.” (NCN, Pols, 2020/37/K/HS3/04097), kierownik projektu: dr Maria Carmela Gatto.

W roku 2020 zespoły badawcze Instytutu zostały wzbogacone w roku 2020 przez uznanych specjalistów. Należą do nich: dr Massimiliano Nuzzolo, dr Mohamed Osman, dr Heidi Köpp-Junk, dr Michele Degli Esposti, dr Maria Carmela Gatto, dr Christine Tsouparopoulou oraz mgr Marco Anzalone. Część z tych zatrudnień związana jest ze wspomnianymi grantami.

W związku z realizowanymi w Instytucie grantami zawarte zostały w 2020 roku nowe umowy międzynarodowe, w tym z:

- Epigraphic Survey of the Oriental Institute of the University of Chicago, Stany Zjednoczone;

- "Orientale" University of Naples, Włochy.

W ramach grantu realizowanego przez dr. Massimiliano Nuzzolo, na podstawie umowy z "Orientale" University of Naples, Instytut współprowadzi jedno z najciekawszych stanowisk na nekropoli memfickiej w Egipcie: stanowisko Abu Ghurab, na terenie którego znajdują się królewskie świątynie solarne. Należy podkreślić, że jest to kontynuacja prac Instytutu na tej słynnej królewskiej nekropoli, które w latach 1987, 1996-2016 prowadzone były w Sakkarze pod kierownictwem prof. Karola Myśliwca.

Instytut współpracował także z instytucjami międzynarodowymi w celu propagowania nauki. W roku 2020 zorganizowana została "Școala Anuală de egiptologie, greacă veche și orientalistică/The Annual School of Egyptology, Ancient Greek and Orientalistics" we współpracy z "Hyperion" University of Bucharest, Muzeul Național de Istorie a României, Bukareszt, Stockholm University, Institut national des langues et civilisations orientales, Paris, The Institute for Advanced Studies in Levant Culture and Civilization, Bukareszt. Odbędzie się także konferencja online "The International Conference Gods & Humans in Ancient Egypt. Current Research & Multidisciplinary Approaches. First International Egyptological Conference in Romania". Trwały również prace nad organizacją konferencji „ECE IX - Ninth European Conference of Egyptologists. Egypt 2020: Perspectives of Research” we współpracy z Dipartimento di Studi Umanistici Università degli Studi di Trieste, która odbędzie się w roku 2021.

Sprofilowanie badań

Chociaż stopniowe prace nad sprofilowaniem działań IKŚiO PAN trwają od dłuższego czasu, jednak wejście w życie Ustawy 2.0 i wprowadzenie ewaluacji jednostek naukowych wg dyscyplin wpłynęło w sposób znaczący na potrzebę sfinalizowania tego procesu. Zapis Ustawy 2.0 przewidujący zatrudnienie w ramach każdej z dyscyplin minimum 12 osób spowodował bowiem konieczność stopniowego zamykania tematów badawczych prowadzonych przez 4 pracowników Instytutu reprezentujących dyscyplinę nauki o polityce i administracji. Rezultatem tego procesu, będzie ograniczenie do końca okresu ewaluacyjnego zakresu działalności naukowej Instytutu do dwóch dyscyplin: archeologii i nauki o kulturze i religii.

Te stopniowo wprowadzane zmiany umożliwiły likwidację w 2020 roku trzech Centrów: Centrum Badań nad Społeczeństwami Wieloetnicznymi, Centrum Badań Bliskowschodnich oraz Centrum Badań nad Konfucjanizmem Współczesnym, które

zajmowały się badaniami społeczno-politologicznymi, a w których pracowało bardzo niewielu pracowników.

Konsekwencją profilowania badań Instytutu w ramach dyscyplin archeologii i nauki o kulturze i religii, a zarazem wprowadzenia nowych, unikalnych kierunków badań było powołanie w roku 2020 pięciu Pracowni: Pracowni Afryki Subsaharyjskiej, Pracowni Archeologii Islamu, Pracowni Archeologii Wschodu Starożytnego, Pracowni Badań nad Recepcją Dziedzictwa Orientu oraz Pracowni Kultur Szlaku Jedwabnego.

Praca w rzeczywistości wirtualnej

Od wielu lat Instytut zajmował się digitalizacją zbiorów i tworzeniem baz danych, jednak proces przeniesienia działań instytutu w rzeczywistość wirtualną został znacznie przyspieszony przez wybuch pandemii Covid-19. Praca zdalna, na którą przeszło większość pracowników Instytutu wymusiła nowy sposób komunikacji, dlatego też Instytut zdecydował się na zawarcie umowy z Microsoft na użytkowanie Microsoft Teams®. Od jesieni 2020 r. wszystkie spotkania naukowe, w tym: konferencje, wykłady, seminaria, zajęcia językowe, odbywają się zdalnie.

Od wielu lat Instytut zajmował się digitalizacją zbiorów i tworzeniem baz danych. W 2020 roku kontynuowane były projekty digitalizacyjne. Realizowany był projekt digitalizacji zbiorów pt. „Utracony krajobraz przeszłości odzyskany dla współczesności. Stare pocztówki jako okno na świat dawnego Bliskiego Wschodu dostępne dzięki nowoczesnym metodom digitalizacji zbiorów archiwalnych” (MNiSW, DIALOG 0083/2019), którego kierownikiem jest dr hab. Teodozja I. Rzeuska. Celem tych prac było przybliżenie świata naukowemu największego na świecie zbioru deltiologicznego poświęconego dawnemu Orientowi.

W ramach Ośrodka Badań nad Świątynią Egipską prowadzone były prace nad projektem pt. „Kontynuacja projektu egiptologicznej bazy danych hatshepsut.pl” (MNiSW, 752/P-DUN/2019), na którego środki w ramach programu Działalność Upowszechniająca Naukę zdobyła współpracująca z Instytutem Fundacja Cultivate. Projekt realizowany jest od roku 2019, jednak baza danych jest przez Instytut prowadzona od roku 2013. Drugą bazą danych prowadzoną przez Ośrodek jest baza rite.iksiopan.pl. Projekt ten w roku 2020 był prowadzony w ramach środków własnych Instytutu, jego powstanie datuje się na rok 2018.
